

Kontrollutvalget i Søndre Land kommune

Sekretariatet

Hov, 12. mars 2021.

J.nr./referanse: 02-21/SL/ks

KONTROLLUTVALGET I SØNDRE LAND KOMMUNE

Björg Horn (SBL), leder
Per Espen Eid (V), nestleder
Lars Arnstein Grime (Sp)
Kirsten Eva Male (Ap)
Eva Røise (SV)
Erik Lund (SBL), første vara

Kopi til:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 22. mars 2021

Tid: Kl. 0900 – ca. 1430

Sted: Kommunestyresalen, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på tlf./SMS til 995 77 903 eller e-post kjetil@kontrollutvalget.no.

Forfall og innkalling av vara:

Bjørn Horn (SBL) har meldt forfall. Første vara Erik Lund (SBL) er innkalt.

Saksdokumenter unntatt offentlighet:

Vedlegg i sak 13/2021 er unntatt fra offentlighet (offl. § 24). Vedlegget er kun sendt ut på papir til møtedeltakerne.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Sak 14 – IT-sikkerhet: Rådmannen/administrasjonen er invitert til å orientere. Saken er satt opp til behandling kl. 1000.

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I SØNDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I SØNDRE LAND RÅDHUS

Mandag 22. mars 2021 kl. 0900

SAK NR. 11/2021	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 15.02.2021
SAK NR. 12/2021	KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2020
SAK NR. 13/2021	NUMMERERT BREV FRA INNLANDET REVISJON IKS – MISTANKE OM MISLIGHETER
SAK NR. 14/2021	IT-SIKKERHET I SØNDRE LAND KOMMUNE
SAK NR. 15/2021	EGENEVALUERING – KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET, ROLLE OG FUNGERING
SAK NR. 16/2021	INVITASJON TIL KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2021
SAK NR. 17/2021	PROTOKOLL KOMMUNESTYRETS MØTE 15.03.2020
SAK NR. 18/2021	REFERATSAKER

Hov, 11. mars 2021.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

SAK NR. 11/2021

Søndre Land kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 15.02.2021

Sluttbehandles i: Kontrollutvalget			
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 15.02.2021

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 15.02.2021 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokollen fra forrige møte legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I SØNDRE LAND KOMMUNE

Mandag 15. februar 2021 holdt kontrollutvalget møte i Søndre Land rådhus kl. 0900 – 1430.

Som medlemmer møtte:

Per Espen Eid (V), nestleder
Kirsten Eva Male (Ap)
Eva Røise (SV)
Lars Arnstein Grime (Sp)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Björg Horn (SBL), leder

Følgende varamedlem møtte:

Mona Bleken (H), fjerde vara

Følgende varamedlemmer hadde meldt forfall:

Erik Lund (SBL), første vara
Silje Helen T. Søndrol (Ap), andre vara
Ole Christian Dalby (H), tredje vara

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Økonomisjef Terje Lindalen (sak 07/2021).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen (sakene 02/2021 og 03/2021).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, varaordfører, rådmann, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Per Espen Eid som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 01/2021

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 07.12.2020

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 07.12.2020 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 02/2021

**REGNSKAPSREVISJON: PLAN FOR FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL PÅ ØKONOMIOMRÅDET
FOR 2020**

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen presenterte planen.

Vedtak, enstemmig:

Kontrollutvalget tar revisors plan for forenklet etterlevelseskontroll på økonomiområdet for 2020 til orientering, herunder at etterlevelse av regelverket for selvkost er prioritert område.

SAK NR. 03/2021

**REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2020**

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen orienterte og svarte på spørsmål.

Vedtak, enstemmig:

Revisors informasjon om status i arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet for 2020 tas til orientering.

SAK NR. 04/2021

**ÅRSRAPPORT OG AVREGNING 2020 FRA INNLANDET
REVISJON IKS**

Vedtak, enstemmig:

Årsrapport 2020 og avregning av total ressursbruk for revisjon for 2020 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAK NR. 05/2021

KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2021

Vedtak, enstemmig:

Kontrollutvalgets budsjett for 2021, vedtatt av kommunestyret 14.12.2020 (k.sak 89/2020), tas til orientering.

SAK NR. 06/2021

**STATSFORVALTERENS KOMMUNEBILDE 2020 – SØNDRE
LAND KOMMUNE**

Vedtak, enstemmig:

Statsforvalterens vurdering av Søndre Land kommune for 2020 tas til orientering.

Fra behandlingen:

Økonomisjef Terje Lindalen orienterte og svarte på spørsmål. Bakgrunnen for saken var tidligere gjennomført stikkprøvekontroll, utført av Innlandet Revisjon IKS, som indikerte svikt i kommunens rutiner når det gjelder oppfyllelse av dokumentasjonskravene for anskaffelser mellom kr. 100 000 og kr. 1 300 000.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar til orientering administrasjonens forklaring til de anskaffelsene i revisjonsrapporten som ikke oppfylte kravene til dokumentasjon.
2. Kontrollutvalget er orientert om at det arbeides kontinuerlig med bevisstgjøring i organisasjonen for å sikre at kravene til dokumentasjon av prosessen ved anskaffelser under terskelverdi for offentlig utlysning (under 1,3 millioner) etterleves.
3. Kontrollutvalget er informert om at rådmannen/administrasjonen arbeider med en intern rutine for investeringsprosjekter som omfatter prosessen fra behov til gjennomført anskaffelse/investering. Kontrollutvalget ber om en presentasjon av rutinen når denne foreligger. Det bes også om en presentasjon av antall/omfang av rammeavtaler som kommunen har inngått.

**OPPFØLGING AV PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON
OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2023 – VURDERING AV
FORANALYSER**
Fra behandlingen:

Planen ble gjennomgått og drøftet med tanke på prioritering av aktuelle tema/områder i 2021.

Vedtak, enstemmig:

Følgende tema/områder følges opp første halvår 2021:

- **Informasjonssikkerhet:**
Følges opp slik: Rådmannen inviteres til å presentere temaet IKT-sikkerhet og redegjøre for hvordan kommunens informasjonssystemer (maskinvare, programvare og tilknyttet infrastruktur), data og tjenester sikres mot uautorisert tilgang, skade eller misbruk. Kontrollutvalget ber spesielt om presentasjon av risikovurderinger på området. Saken følges opp snarlig.
- **Digitalisering:**
Følges opp slik: Rådmannen inviteres til å presentere kommunens arbeid med digitalisering og hvordan dette påvirker tjenestene. Det bes også om en orientering om

hvordan gevinster av digitaliseringsarbeidet realiseres, måles og rapporteres. Saken følges opp snarlig.

- **Skole/opplæring:**

Følges opp slik: Rådmann/kommunalsjef Skole inviteres til å presentere kommunalsjefområdet (skole og SFO, flyktningetjeneste og voksenopplæring). Skole presenteres med utgangspunkt i siste tilstandsrapport for grunnskolen i Søndre Land kommune som vedlegges saken. Saken følges opp i løpet av første halvår 2020.

- **Tverrfaglig samarbeid - nettverksgrupper**

Følges opp slik: Kontrollutvalget fikk i sitt møte den 15.02.2020 en orientering fra rådmannen om status med etablering av nettverksgrupper. Saken vil bli fulgt opp overfor rådmannen senere i 2021, jf. kontrollutvalgets vedtak i sak 61/2020.

SAK NR. 09/2021

**PROTOKOLLER FRA KOMMUNESTYRETS MØTER
14.12.2020 OG 01.02.2021**

Vedtak, enstemmig:

Protokoller fra kommunestyrets møter 14.12.2020 og 01.02.2021 tas til orientering.

SAK NR. 10/2021

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Melding om vedtak: Adgang til å gjennomføre fjernmøter i folkevalgte organer (kommunestyre sak 05/2021)
2. Kommuner og offentlige virksomheter må beskytte seg mot løsepengevirus (pressemelding fra KS 17.01.2021)
3. Diverse avisartikler
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Hov, 15. februar 2021.

Per Espen Eid
nestleder

**RETT UTSKRIFT:
Hov, 15. februar 2021.**

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

<u>Møteplan for 2021:</u> • Mandag 15.02.2021 kl. 0900 • Mandag 22.03.2021 kl. 0900 • Mandag 26.04.2021 kl. 0900 • Mandag 31.05.2021 kl. 0900 • Mandag 30.08.2021 kl. 0900 • Mandag 04.10.2021 kl. 0900 • Mandag 06.12.2021 kl. 0900	<u>Bestilte oppdrag fra Innlandet Revisjon IKS (forvaltningsrevisjon mv):</u> • <i>Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Gjøvik- og Land barneverntjeneste</i> (KU-sak 45/20, planlagt avslutning november 2021).
--	--

Søndre Land kommune

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2020

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2020

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:**

Kontrollutvalgets årsrapport for 2020 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med tidligere praksis er det utarbeidet en årsrapport fra kontrollutvalget til kommunestyret om kontrollutvalgets virksomhet. En slik praksis er anbefalt som en del av kontrollutvalgets plikt til å informere kommunestyret om sitt arbeid, jf. kommunelovens § 23-5 og anbefaling i veileder fra departementet/Kontrollutvalgsboken.

Årsrapporten gir en helhetlig oversikt over kontrollutvalgets aktivitet for fjoråret, og fungerer også som dokumentasjon på kontrollutvalget etterlevelse av sine lovpålagte oppgaver.

I tråd med tidligere praksis legges saken frem med innstilling til kommunestyret. En slik praksis sikrer at saken blir fremmet for kommunestyret som egen sak.

Det er tidligere uttrykt ønske fra kontrollutvalget om at utvalgsleder gir en kort presentasjon av rapporten overfor kommunestyret ved behandlingen der dersom dette passer.

KONTROLLUTVALGET I SØNDRE LAND KOMMUNE

Årsrapport 2020

Kontrollutvalgets virksomhet

Innhold:

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser kommunen
7. Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper
8. Oppfølging av kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver fremgår av kommunelovens kapittel 23 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg og revisjon.

Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets oppgaver løses i praksis ved å bestille tjenester fra kommunens valgte revisor innenfor områdene:

- *Regnskapsrevisjon*
- *Forvaltningsrevisjon*
- *Eierskapskontroll*

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Faste medlemmer	Varamedlemmer (fellesliste):
Björg Horn (SBL), leder Per Espen Eid (V), nestleder Lars Arnstein Grime (Sp) Kirsten Eva Male (Ap) Eva Røise (SV)	1. Erik Lund (SBL) 2. Silje Helen Tørnkvis Søndrol (Ap) 3. Ole Christian Dalby (H) 4. Mona Bleken (H)

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens administrasjon og kommunens revisor. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen (8 kommuner) har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester AS v/Kjetil Solbrækken. Avtalen ble inngått etter utlyst anbudskonkurranse, jf. lov om offentlige anskaffelser. Avtalen gjelder for perioden 01.01.2017 – 31.12.2020 med mulighet for forlengelse ett + ett år. Avtalen er forlenget for perioden 01.01.2021 – 31.12.2021.

3. Aktivitet

År	2020	2019	2018	2017	2016
Antall møter	8	8	8	7	8
Antall saker	65	60	65	62	69

4. Økonomi

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet. Nedenfor følger oversikt over siste års regnskap/budsjett:

	Konto	Regnskap 2020	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	1 535	0	1 200	2 400
10801	Møtegodtgjørelse	64 604	53 000	26 472	47 016
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	20 554	30 000	1 968	0
10990	Arbeidsgiveravgift	9 189	6 000	3 142	5 238
11001	Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	30 035	6 000	3 542	4 265
11151	Beverting møter	5 225	3 000	2 582	1 940
11500	Kursutgifter	31 615	32 000	22 180	6 157
11501	Oppholdsutgifter kurs	0	0	0	3 207
11600	Kjøregodtgjørelse	2 612	0	0	0
11704	Ikke oppgavepliktige reiseutgifter	1 274	0	0	0
11953	Lisensavtaler og dataprogrammer	1 912	0	1 912	1 912
13709	Kjøp av tjenester fra private (sekretærtjenester + evt. andre)	333 084	240 000	335 412	297 894
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	572 267	780 000	626 326	766 443
14290	Momskompensasjon (utgift)	88 405	60 000	84 953	75 149
17290	Momskompensasjon (inntekt)	- 88 405	60 000	- 84 953	- 75 149
	Totalt	1 162 312	1 150 000	1 109 692	1 136 473

Kommentarer til avvik mellom budsjett og regnskap:

- Kto. 13709 Kjøp av tjenester fra private/sekretærtjenester:
Posten viser et merforbruk pga. høyere aktivitet enn budsjettet. Dette medførte flere møter, flere saker og mer saksbehandling gjennom året enn forutsatt i det opprinnelige budsjettet. Merforbruket var avtalt underveis og styrt innenfor kontrollutvalgets budsjettramme.
- Kto 13750 Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS):
Posten viser et mindreforbruk sammenlignet med budsjett på ca. 208 000. Mindreforbruket skyldes i delvis besparelse innenfor regnskapsrevisjon og delvis mindre bestillinger av forvaltningsrevisjon enn budsjettet.
Spesifikasjon av vesentlige leveranser:
 - Revisjon av kommunens årsregnskap: Kr 335 515 (i fjor: kr. 354 240)
 - Bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon mv): Kr 85 349 (i fjor: kr. 147 346)

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, jf. kommunelovens § 23-2. Dette er knyttet til flere forhold:

- At revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal revisjonsskikk.
- At revisorene på oppdraget oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner.
- At revisjonen følger de avtaler som er inngått med kontrollutvalget.

Kontrollutvalget ivaretar sitt oppfølgingsansvar gjennom følgende aktiviteter:

- Revisors uavhengighetserklæring (skriftlig, årlig)
- Presentasjon av strategi og plan for revisjon av kommunens regnskaper, samt underliggende risikovurderinger (årlig)
- Presentasjon av status midtveis i revisjonsarbeidet / interimrevisjon (årlig)
- Presentasjon av revisjonsberetningen og gjennomføringen av revisjonsarbeidet (årlig)
- Fremleggelse av eventuelle brev og revisjonsrapporter til rådmannen, herunder eventuelle nummererte brev (vesentlig svikt i internkontrollen, rapportering av misligheter mv).
- Fremleggelse av resultatet av ekstern kvalitetskontroll av revisor (forbundsbasert kontroll minimum hvert femte år)

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi en uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- ***Årsregnskapet for Søndre Land kommune for 2019***

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmann, kommunalsjef, økonomisjef, fagsjef for regnskap og fagleder økonomi.

Kontrollutvalget kommenterte følgende tema/områder i sin uttalelse:

- a) *Økonomisk situasjon: God finansiell stilling, men flere bekymringsfulle utviklingstrekk*
 - *Bekymringsfullt merforbruk i den ordinære driften – 41 mill*
 - *Negativ utvikling i netto driftsresultat*
 - *Sterkt økende lånegjeld:*
 - *Bra nivå på frie midler/disposisjonsfond, men negativ utvikling og det meste «øremerket»*
- b) *Netto pensjonsforpliktelse – ca. 120 millioner i bokført gjeld:*
- c) *Selvkostfond Renovasjon:*
- d) *Reduksjon i sykefraværet – 8,0 % i 2019*
- e) *Innspill til utvikling av årsmeldingen*
 - *Omtale av Barnevernet i årsmeldingen*
 - *Omtale av beredskapsplanverk og klima/energi i årsmeldingen*
 - *Nøkkeltall og utviklingen fremover*

Som en del av gjennomgangen av årsregnskapet er følgende særattestasjon fra revisor særskilt lagt frem til orientering:

- ***Revisjon av beboerregnskap 2019***

Nummererte brev fra revisor:

Regnskapsrevisor skal rapportere skriftlig til kontrollutvalget dersom de blir kjent med vesentlig svikt i økonomiforvaltningen, misligheter mv. Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret dersom revisors påpekninger i nummert brev ikke blir rettet eller fulgt opp.

Det er i løpet av året ikke mottatt nummererte brev fra revisor.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Kontrollen baserer seg på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret dersom revisors påpekninger ikke blir rettet eller fulgt opp. Følgende er fremlagt for kontrollutvalget i løpet av året:

- Gjennomført kontroll av 2019-regnskapet: **Innkjøp** (stikkprøve vedr. etterlevelse av utvalgte deler av lov om offentlige anskaffelser med vekt på anskaffelser under 1,3 millioner)
- Plan for kontroll av 2020-regnskapet: **Selvkost** (gjennomføres og rapporteres i 2021)

Det foreligger ingen påpekninger fra revisor som ikke er fulgt opp.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser i kommunen

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om vedtak om forvaltningsrevisjoner er fulgt opp.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har laget en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2023. Planen ble vedtatt av kommunestyret den 16. november 2020 (sak 85/2020). Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltningsrevisjoner:

- Slutførte revisjonsprosjekter i løpet av året:
 - *Ingen*
- Bestilte, ikke slutførte revisjonsprosjekter pr. 31/12:
 - **Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Gjøvik og Land barnevernstjeneste** (Er et samarbeid mellom kontrollutvalgene i Gjøvik, Nordre Land og Søndre Land kommune. Planlagt ferdigstilt november 2021.)

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- Saker der rådmannen/administrasjonen har orientert kontrollutvalget:
- **Kommunens administrative organisering**

- *Internkontroll i Søndre Land kommune - overordnet nivå*
- *Risikovurderinger på overordnet nivå*
- *Tverrfaglig samarbeid - nettverksgrupper*

Andre saker:

- *Tema: internkontroll i kommuner*
- *Årsrapport 2019 for kemneren/ skatteoppkreveren i Søndre Land*
- *Kommunens registrering av antall personer med psykisk utviklingshemming – revisorattestasjon og risikovurderinger*
- *Samordning av tilsyn og egenkontroll – ny tilsynskalender fra 2020*
- *Tertialrapport 1. tertial 2020 – Søndre Land kommune*
- *Kontrollutvalgskonferansen 2020*
- *Kommunebarometeret 2020 – Søndre Land kommune*
- *Foranalyse: Gjøvik og Land barneverntjeneste*
- *Prosjektplan: Gjøvik og Land barneverntjeneste*
- *Tertialrapport 2. tertial 2020 – Søndre Land kommune*

c) Henvelender til kontrollutvalget fra andre:

Kontrollutvalget er åpent for å motta henvender/tips fra utenforstående om forhold man mener bør undersøkes nærmere i kommunen. Kontrollutvalget har i løpet av året behandlet følgende henvender fra andre:

- *Henvendelse vedr. påstand om at kommunen har brutt lover og regler* (Saken ble undersøkt. Det ble ikke funnet hold i påstandene).
- *Henvendelse vedr. oppfølging av politiske vedtak* (Saken ble vurdert, men ikke fulgt opp ytterligere).

Oversikt over revisjonsrapporter de siste årene og oppfølgingen av disse:

År	Tema / område	Oppfølging / kommentar
2020	<i>Overordnet risikovurdering</i>	Gjennomført risikovurderinger som bakgrunn for utarbeidelse av ny plan for forvaltningsrevisjon (2020-2023).
2019	<i>Revisjonsrapport: Habilitet for politikere som også er ansatt i kommunen</i>	Sluttbehandlet i kommunestyret. Den konkrete saken/forholdet som ble undersøkt avdekket ikke brudd på habilitetsbestemmelsene.
2019	<i>Revisjonsrapport: Forsvarlig utredning av sak om eierstrategi – Horisont Miljøpark IKS</i>	Sluttbehandlet i kommunestyret. Rapporten konkluderte med at saken i hovedsak var forsvarlig utredet før saken ble lagt frem til politisk behandling.
2018	<i>Revisjonsrapport: Tidlig innsats i grunnskolen</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten konkluderte med at kommunen har mye på plass, men at det mangler et tilstrekkelig kvalitetssystem innenfor opplæringsområdet, slik lovverket krever.
2017	(ingen)	
2016	<i>Revisjonsnotat: Utgifter til administrasjon, styring og kontroll i Søndre Land kommune</i>	Lagt frem for kommunestyret til orientering.
2015	<i>Revisjonsnotat: Vurdering av spørsmål om habilitet og</i>	En mindre undersøkelse av to konkrete juridiske spørsmål. Saken er avsluttet.

	<i>protokollering</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	
2015	<i>Revisjonsrapport: Rådmannens iverksetting av pålegg om påkobling til kommunalt vann</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Gjennomgangen avdekket ingen brudd på regelverk eller god forvaltningsskikk mv. Saken er avsluttet.
2015	<i>Overholdelse av lov om offentlige anskaffelser</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Oppfølging av revisjonsrapport fra 2012. Rapporten viser fortsatt forbedringspotensial. Foreslått ytterligere oppfølging i 2016/2017.

7. Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper (eierskapskontroll) og utføre forvaltningsrevisjon av selskaper kommunen har eierinteresser i.
- Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommunelovens § 23-4.
- Det skal utarbeides en plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.

Plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper:

Kontrollutvalget har laget en plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper for perioden 2020-2023. Planen ble vedtatt av kommunestyret den 16. november 2020 (sak 85/2020). Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet (knyttet til kommunens oppfølging av sine eierinteresser) og virksomheten i selskapene kommunen eier. Følgende tema/selskaper er prioritert i planen:

Plan for eierskapskontroll:

- *Oppfølging av kommunens prinsipper for eierstyring / eierskapspolitikk*
- *Kontroll med eieroppfølgingen i utvalgte selskaper*

Plan for forvaltningsrevisjon i selskaper:

- *Horisont Miljøpark IKS*
- *Dokkadeltaets Nasjonale Våtmarkssenter AS*
- *Sølv AS*
- *Topro AS*

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

Med unntak av en samtale med Horisont Miljøpark IKS med utgangspunkt i utfordringer knyttet til innhenting av avfall i kommunen, er det gjennom året ikke utført kontroll med utøvelsen av eierskap (eierskapskontroll), eller forvaltningen i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Det er derimot gjennomført en helhetlig risikovurdering gjennom arbeidet

med etablering av kontrollutvalgets plan på området. Den oppståtte situasjonen høsten 2020 med påstander om sosial dumping i Horisont Miljøpark IKS sitt datterselskap (Horisont Renovasjon AS) ble nøye fulgt med på.

Oversikt over kontroller de siste årene og oppfølgingen av disse:

År	Tema / selskap	Oppfølging / kommentar
2020	<i>Horisont Miljøpark IKS</i>	Gjennomført samtale med ledelsen i selskapet med utgangspunkt i utfordringer knyttet til innhenting av avfall i kommunen.
2019	<i>Revisjonsrapport: Horisont Miljøpark IKS</i>	Revisjonsrapporten ble behandlet i kommunestyrene i alle de fem samarbeidskommunene høsten 2019. Flere forhold ble påpekt.
2018	<i>Horisont Miljøpark IKS – forundersøkelse, orientering og fellesmøte</i>	Forundersøkelse gjennomført. Revisjonsprosjekt besluttet gjennomført i 2019. Alle kontrollutvalgene i de fem eierkommunene stod bak bestillingen.
2017	<i>Gjøvik Krisesenter IKS</i>	Forundersøkelse og dialog med selskapet ble gjennomført av kontrollutvalget i Gjøvik kommune på vegne av kontrollutvalgene i de fem eierkommunene i Gjøvikregionen.
2016	(ingen)	
2015	<i>Revisjonsrapport: Etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten konkluderte med at eierskapspolitikken ikke er fullt ut implementert. Ordfører og rådmann ble bedt om å følge opp rapportens anbefalinger. Rapporten ble fulgt opp i 2017 gjennom en felles oppfølgingskontroll i regi av de fem kontrollutvalgene i regionen.

8. Oppfølging av kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS, jf. vedtak i kommunestyret. Innlandet Revisjon IKS yter eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå avtale mellom oppdragsgiver og selskapet. Avtalen (kalt oppdragsavtale) regulerer omfang, pris og kvalitet og rulleres årlig. Avtalen tydeliggjør kontrollutvalgets bestillerfunksjon.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kundeorientert. Kontrollutvalget er bevisst disse målsettingene i sin oppfølging og dialog med selskapet.

Pris følges opp gjennom krav til årlig sammenligning ("benchmarking") av kostnadene til revisjon mot andre kommuner. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse. Sammenligningen er presentert for kontrollutvalget.

Kvalitet på revisjonstjenestene følges primært opp gjennom de enkelte tjenesteleveransene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll).

I tillegg følges opp:

- At kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette. Det påses at det alle oppdragsansvarlige revisorer årlig avgir en uavhengighetserklæring til kontrollutvalget.
- At det blir rapporter om resultat fra ekstern kvalitetskontroll (i regi av NKRF)

Det er avtalt at resultatet av forbundsbasert kvalitetskontroll av Innlandet Revisjon IKS (i regi av Norges Kommunerevisorforbund) skal legges frem for kontrollutvalget.

Spørsmål om kjøp av forvaltningsrevisjonstjenester fra andre enn Innlandet Revisjon IKS:

Kontrollutvalget i Jevnaker kommune sendte i løpet av året en henvendelse til representantskapet i Innlandet Revisjon IKS og alle kontrollutvalgene i selskapets eierkommuner, der man oppfordret til å avklare om dagens selskapsavtale gir anledning for kontrollutvalgene å bestille forvaltningsrevisjonsprosjekter fra andre enn Innlandet Revisjon IKS, eller ikke. Kontrollutvalget i Jevnaker argumenterte for å eventuelt åpne for å kjøpe tjenester i markedet i spesielle tilfeller, der Innlandet Revisjon IKS ikke har kompetanse og/eller kapasitet til å levere det som etterspørres av kontrollutvalgene innen rimelig tid. Man mente en slik mulighet vil øke kvaliteten på kontrollutvalgenes arbeid, samtidig som det vil stimulere Innlandet Revisjon IKS til å levere gode tjenester til deltakerkommunens beste. Spørsmålet er opp til eierne å avklare og blir fulgt opp i representantskapet i Innlandet Revisjon IKS i 2021.

Hov, 22. mars 2021.

Per Espen Eid
nestleder

For leder av kontrollutvalget Bjørg Horn

Søndre Land kommune

NUMMERERT BREV FRA INNLANDET REVISJON IKS – MISTANKE OM MISLIGHETER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Vedlegget er unntatt offentlighet, jf. off.lovens § 24

Saksdokumenter:

1. Nummerert brev nr. 4 (brev av 01.03.2021 fra Innlandet Revisjon IKS til kontrollutvalget i Søndre Land kommune)
- Vedlegg 1 - UNNT.OFF

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Nummerert brev fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.
2. Saken følges opp i neste møte der det bes om utfyllende opplysninger fra revisjonen.

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn/oppsummering:

Kontrollutvalget har mottatt et nummerert brev fra Innlandet Revisjon IKS med opplysninger om mistanke om misligheter. I tråd med praksis legges alltid nummererte brev fra regnskapsrevisor frem til særskilt behandling i kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets rolle i saken er å vurdere om saken bør følges opp, eventuelt på hvilken måte. I og med at saken er anmeldt vil en eventuell oppfølging avgrenses til å følge opp kommunens rutiner på området.

Det anbefales å følge opp saken på neste møte med en samtale med revisor.

Hva er et nummerert brev?

Regnskapsrevisor skal rapportere direkte til kontrollutvalget om bl.a. vesentlige feil og misligheter som de blir kjent med gjennom sitt arbeid. Rapportering gjøres i såkalte nummererte brev.

Rapporteringsplikten til kontrollutvalget er regulert i kommunelovens § 24-7:

§ 24-7. Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

- a) vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b) vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c) vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d) manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e) enhver mislighet
 - hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller
- f) fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g) hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Søndre Land kommune

IT-SIKKERHET OG RISIKOVURDERINGER I SØNDRE LAND KOMMUNE

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Nasjonal Sikkerhetsmyndighet: Varsel om løsepengevirus (10.01.2021)	Vedlegg 1
2. Pressemelding fra KS: Kommune og offentlige virksomheter må beskytte seg mot løsepengevirus (17.01.2021)	Vedlegg 2
3. Artikkel: Datainnbruddet har kostet Østre Toten kommune 10 millioner (19.02.2021)	Vedlegg 3
4. Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)	Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn/oppsummering:

Saken er en oppfølging av kontrollutvalgets vedtak i møte den 15.02.2021 i f.m. sak om oppfølging av kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon (sak 08/2021):

- **Informasjonssikkerhet:**

Følges opp slik: Rådmannen inviteres til å presentere temaet IKT-sikkerhet og redegjøre for hvordan kommunens informasjonssystemer (maskinvare, programvare og tilknyttet infrastruktur), data og tjenester sikres mot uautorisert tilgang, skade eller misbruk. Kontrollutvalget ber spesielt om presentasjon av risikovurderinger på området. Saken følges opp snarlig.

Med bakgrunn i vedtaket er rådmannen invitert til å orientere.

Det foreligger mye tilgjengelig informasjon om informasjonssikkerhet/IKT-sikkerhet. Nedenfor er tatt med noe for å illustrere temaet og utfordringene. Hendelsen i Østre Toten kommune i januar 2021 har aktualisert temaet for kommunene i Norge (jf. vedlegg 1-3).

Saken legges frem drøfting uten forslag til vedtak.

Hva er IKT-sikkerhet / informasjonssikkerhet?

(kilde: Digitaliseringsdirektoratet, digdir.no)

Arbeidet med informasjonssikkerhet handler om å sikre informasjonsbehandlingen.

Det betyr å sikre at informasjon i alle former

- ikke blir kjent for uvedkommende (konfidensialitet)
- ikke blir endret utilsiktet eller av uvedkommende (integritet)
- er tilgjengelig ved behov (tilgjengelighet)

Det betyr å sikre informasjonssystemene som benyttes for å behandle informasjon – inkludert sikkerhet i alle IKT-systemer, IKT-tjenester og IKT-komponenter som inngår i systemene.

Det inkluderer «IKT-sikkerhet», «digital sikkerhet» og de fleste beskrivelser av «cybersikkerhet». Det inkluderer altså sikring av alt IKT- eller digitalt utstyr, inkl. SCADA-systemer mv, ettersom det er en svært viktig del av å sikre forskjellige typer informasjonsbehandling.

«IKT-sikkerhet» brukes ofte synonymt med informasjonssikkerhet, både i dagligtale og i styringen av området. Det er naturlig, ettersom bruk av informasjonsteknologi står sentralt. Begrepet informasjonssikkerhet dekker imidlertid all informasjonsbehandling, også de delene som ikke involverer bruk av IKT. F.eks. kan taushetsplikt brytes ved muntlig utlevering av informasjon som ikke har vært behandlet ved hjelp av IKT-utstyr. Ettersom behandling av informasjon ved bruk av IKT og digitale tjenester er så omfattende er det ikke viktig å skille mellom disse begrepene. Vær likevel oppmerksom på at informasjon behandles i et samspill mellom mennesker, prosesser og teknologi.

IKT-utstyr og digitale tjenester kan misbrukes av uvedkommende, og god informasjonssikkerhet er svært viktig for å unngå skade på andre eller samfunnet, bekjempe kriminalitet og for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser.

Grunnprinsipper for IKT-sikkerhet

(kilde: Nasjonal Sikkerhetsmyndighet)

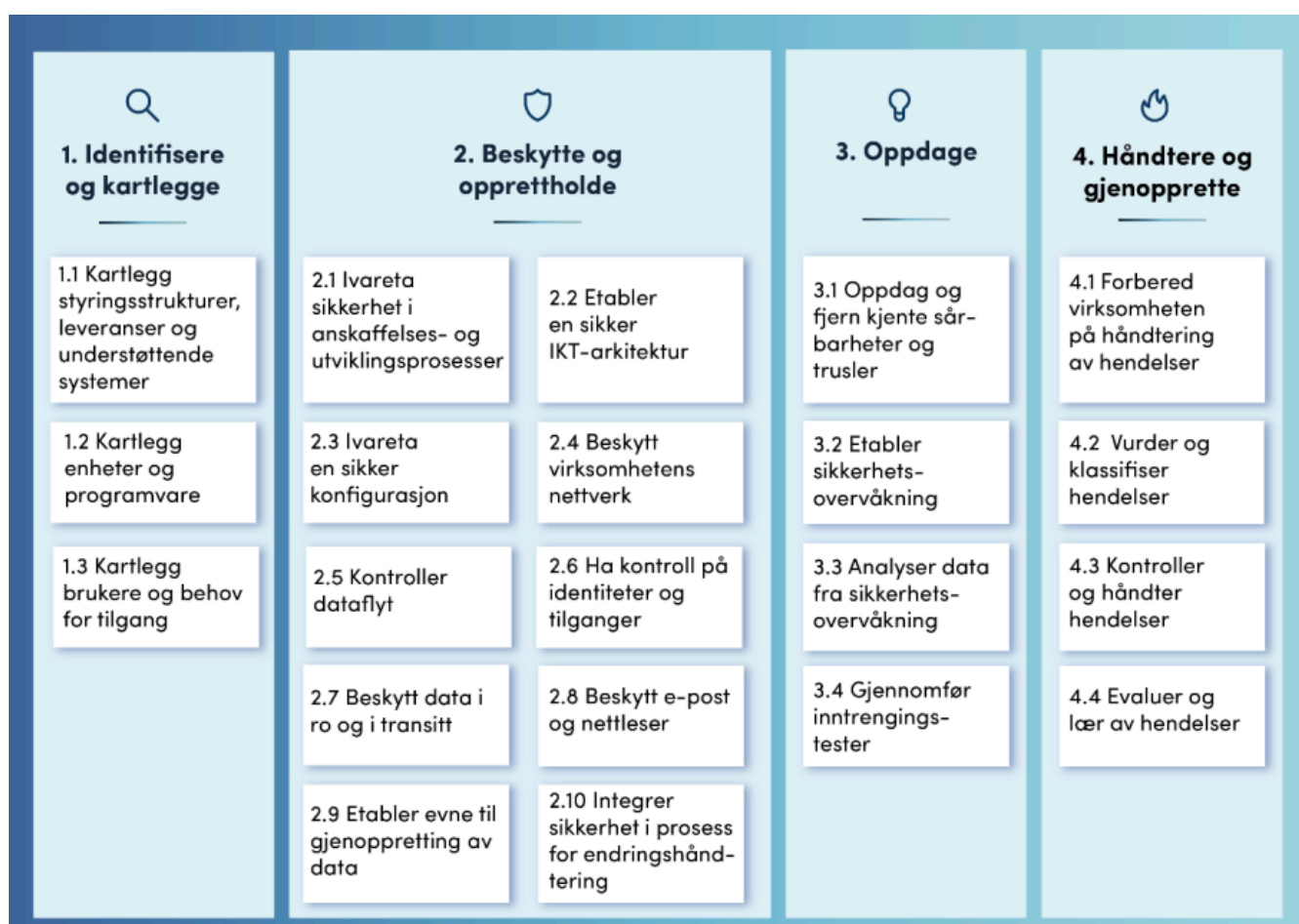
Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er et **norsk direktorat administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet**, men rapporterer også til Forsvarsdepartementet. Nasjonal sikkerhetsmyndighet er Norges ekspertorgan for informasjons- og objektsikkerhet, og det nasjonale fagmiljøet for IKT -sikkerhet og forebyggende sikkerhetstjeneste.

NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet er et sett med prinsipper og tiltak for å beskytte informasjonssystemer mot uautorisert tilgang, skade eller misbruk. De er et utvalg av de prinsippene og tiltakene som vi mener er mest relevante for norske virksomheter, men de omfatter ikke alle tenkelige tiltak. Utvelgelsen er gjort i samarbeid med norske offentlige og private virksomheter. Ved å implementere de anbefalte tiltakene vil virksomheter etablere et godt forsvar mot cybertrusler, men det er ingen garanti for at de ikke blir rammet.

Selv om vi anbefaler alle virksomheter å følge prinsippene betyr ikke det at virksomheten oppfyller sikkerhetsloven ved å følge dem. Men grunnprinsippene kan være en nyttig, første byggestein for IKT-systemer som er eller kan bli underlagt sikkerhetsloven. Grunnprinsippene fokuserer på teknologiske og organisatoriske tiltak. Tiltak som dekker fysisk sikkerhet og det menneskelige perspektiv omtales i liten grad. Tiltakene gjelder for både utilsiktede og tilsiktede handlinger, men hovedfokus er på tilsiktede handlinger.

Grunnprinsippene erstatter ikke en virksomhets sikkerhetsstyringsarbeid. Viktige suksessfaktorer for å lykkes med implementeringen er involvering fra ledelsen, IKT-sikkerhetskompetanse i virksomheten og etablerte styrings- og rapporteringslinjer, se Figur 1.

Valg av sikkerhetstiltak baseres på virksomhetens ordinære risikoarbeid, men grunnprinsippene kan hjelpe til med utvelgelsen. En virksomhet som ikke implementerer et anbefalt sikkerhetstiltak kan ha en økt risiko som må håndteres. Denne risikoen må vurderes opp mot virksomhetens risikotoleranse, i tillegg til krav i lovverk, bransjenormer og avtaler. Dersom risikoen ikke kan aksepteres, må kompensierende tiltak vurderes.

Figur 2 - Oversikt over NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet.

Eksempler på risikoområder og sårbarhetsvurdering

Nedenfor følger eksempler på fareområder og sårbarhetsvurdering i en ROS-analyse.

<u>FARE</u>	<u>SÅRBARHETSVURDERING</u>
NETTBASERT	
1. VIRUSANGREP	KOMMUNENS SERVERROM ANGRIPES DAGLIG AV

	VIRUS I FORSKJELLIG GRAD. KAN I YTTERSTE GRAD MEDFØRE STANS PÅ SERVERE
2. MÅLRETTET VIRUSANGREP	KOMMUNENS SERVERROM ANGRIPE DAGLIG AV VIRUS I FORSKJELLIG GRAD. KAN I YTTERSTE GRAD MEDFØRE STANS PÅ SERVERE
3. LEKKASJE AV SENSITIV DATA	LEKKASJE AV SENSITIV DATA PÅ NETT KAN FOREKOMME.
4. HACKING	HACING VIL I YTTERSTE KONSEKVENNS MEDFØRE DRIFTSTANS PÅ SERVERE
BRUKERBASERT	
5. BRUKERFEIL	VED BRUKERFEIL KAN SYSTEMET FÅ NEDETID OG INFORMASJON KAN GÅ TAPT
INFRASTRUKTUR	
6. STRØMBRUDD	VED STRØMBRUDD VIL SERVERER BLI SATT UT AV DRIFT. KOMMUNENS DATASYSTEM VIL LIGGE NEDE
7. NETTVERKSBRUDD	VED NETTVERKSBRUDD VIL SERVERER MISTE SINE SIGNALER, KOMMUNENS DATASYSTEM VIL LIGGE NEDE.
8. LINJEBRUDD WAN/RADIOLINK	KAN MEDFØRE DRIFTSTANS
9. FEIL PÅ BACKUPP	FRAFALL AV VIKTIG INFORMASJON OG ARBEID
10. MASKINFEIL	KAN MEDFØRE DRIFTSTANS
11. SERVERKRASJ	KOMMUNENS DATASYSTEM VIL LIGGE NEDE
SÅRBARE OBJEKTER	
12. BRANN PÅ SERVERROM	VED BRANN VIL SERVERROMMET BLI SATT UT AV DRIFT, KOMMUNENS DATASYSTEM VIL LIGGE NEDE
13. OVERSVØMMELSE PÅ SERVERROM	VED OVERSVØMMELSE VIL SERVERROMMET BLI SATT UT AV DRIFT, KOMMUNENS DATASYSTEM VIL LIGGE NEDE
ANDRE OMRÅDER	
14. INNBRUDD	TYVERI VIL I YTTERSTE KONSEKVENNS MEDFØRE DRIFTSTANS PÅ KOMMUNENS DATASYSTEM
15. INTERN SABOTASJE	INTERN SABOTASJE VIL I YTTERSTE KONSEKVENNS MEDFØRE DRIFTSTANS PÅ KOMMUNENS DATASYSTEM

Varsel om løsepengevirus

Publisert: 10.01.2021

NSM NCSC, DSB og Kommune-CSIRT er kjent med et pågående angrep knyttet til løsepengevirus mot en kommune og har utarbeidet dette varselet i fellesskap.

Merk at følgende kun beskriver kjente handlinger og verktøy, det kan ikke utelukkes at en angriper benytter andre verktøy. Man bør derfor undersøke bredt dersom man mistenker at man kan være truffet.

Det aktuelle løsepengeviruset er kjent som "Mespinoza/Pysa" og man er kjent med lignende angrep mot lokale myndigheter i Frankrike¹ og andre hendelser².

Fra disse og andre kjente hendelser vet man at aktøren bak angrepet vil forsøke å komme seg inn i nettverket gjennom blant annet "brute force"-angrep mot internetteksponerte tjenester og brukere. For eksempel vil angriper forsøke å koble seg til fjernaksesløsningen RDP dersom dette er tilgjengelig.

Dersom angriper kommer seg inn i nettverket har man observert at de vil forsøke å bevege seg mellom maskiner ved hjelp av RDP eller andre metoder for å bevege seg lateralt. Man har observert bruk av verktøyet "Mimikatz" for å hente ut passord og man vet at angriperen vil forsøke å dumpe passorddatabaser for å kunne få tilgang til flere brukere.

Angriper tar seg tid til å kartlegge nettverket de har fått tilgang til og man har sett at angriper har utført flere av følgende handlinger:

- * Skrudd av antivirusløsninger. For eksempel har angriper skrudd av Microsoft Defender igjennom lokale gruppe policyer.
- * Unntak for alle filer som har filendelsen ".exe" har blitt opprettet i Microsoft Defender
- * Slette backup og skyggekopier av systemet
- * Hente ut detaljer om nettverk, brukere, databaser og backup
- * Bruk av flere PowerShell skripts for å kartlegge og automatisere
- * Bevege seg lateralt ved hjelp av "PsExec"

Avhengig av hvor lett angriper oppnår tilgang til en administratorbruker, vet man at angriperen kan bruke alt fra timer til dager før man aktiverer løsepengeviruset.

I etterkant av kartlegging, infeksjon og handlinger utført av angriper ser man at

angriper starter løsepengeviruset for å kryptere filene. Filene får en ny filendelse som slutter på ".pysa", i tillegg vil man få opp en beskjed om hvordan man skal kontakte angriper for å få dekryptert filene sine. Som regel vil angriper oppgi en tilfeldig generert e-post hos ProtonMail, for eksempel "[tilfeldig tekst]@protonmail.com".

Hva kan man se etter?

- * Mistenkelig trafikk inn og ut av nettverket til TOR-nettverket
- * Mistenkelige RDP tilkoblinger fra internett mot egen infrastruktur
- * Påloggingsforsøk gjennom "brute force"-angrep
- * Mistenkelige pålogginger
- * Deaktivering av antivirus
- * Bruk av verktøy som "PsExec" og "procdump"

Anbefalinger og tiltak:

- * Ha oversikt over hvilke tjenester som er interneteksponert, deriblant åpne RDP tjenester og andre fjernaksesløsninger
- * Benytt tofaktorautentisering der mulig
- * Ha gode gjenopprettelsesrutiner og om mulig ha egen backup offline.
- * Overvåk aktivitet på administrator kontoer
- * Vurder blokkering av trafikk mot TOR-nettverket dersom dette ikke er strengt nødvendig
- * Vurder geofiltrering/-blokkering av trafikk fra land man normalt ikke har trafikk til/fra
- * Ha kontroll over og overvåkning av trafikk mellom sikkerhetssoner
- * Ha tilstrekkelig logging av tjenester man benytter og bevar disse loggene i tilstrekkelig tid, gjerne lenger enn tre måneder.

Ut over de anbefalingene gitt over vil følgende generelle tiltak kunne virke forebyggende:

1. Installer sikkerhetsoppdateringer så fort som mulig
2. Ikke tildel sluttbrukere administratorrettigheter
3. Blokker kjøring av ikke-autorisert programvare
4. Oppgrader program- og maskinvare

Dersom man er offer for løsepengevirus anbefales det å ikke betale angriper for å gjenopprette filene da dette vil være med på å finansiere kriminell aktivitet.

I tillegg anbefales det at man anmelder forholdet til lokalt Politi.

Kommuner og offentlige virksomheter må beskytte seg mot løsepengevirus

I lys av skadevareangrepet mot Østre Toten kommune ønsker Digitaliseringsdirektoratet, Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og KS å minne alle kommunale og statlige virksomheter om at løsepengevirus kan ramme offentlige virksomheter.

Løsepengevirus kan ramme alle offentlige virksomheter. Nå oppfordres alle virksomheter til å jobbe kontinuerlig med sikkerhetsvurderinger for å hindre nye angrep. Foto: Mostphotos

Publisert: 17.01.2021

- Det er svært viktig at offentlige virksomheter forbereder seg på at løsepengevirus også kan treffe dem. Når det gjelder dette konkrete angrepet, har vi sammen med DSB og Kommune-CSIRT sendt ut et varsel til alle norske kommuner, og vi ber dem om å sette seg inn i innholdet i dette varselet. Andre virksomheter kan finne varselet på våre nettsider, sier Bente Hoff, avdelingsdirektør i NSM og leder av Nasjonalt cybersikkerhetssenter.

Også avdelingsdirektør Grete Orderud i Digitaliseringsdirektoratet og avdelingsdirektør Asbjørn Finstad i KS er opptatt av at virksomhetene i offentlig sektor forbereder seg best mulig.

- Angrepet i Østre Toten viser med all mulig tydelighet at også offentlige virksomheter kan bli utsatt for aktive data-angrep. Vår innstendige oppfordring er derfor å jobbe kontinuerlig med sikkerhetsvurderinger, sikkerhetsopplæring og sikkerhetskultur, for å være best mulig forberedt hvis et angrep kommer. Både Digitaliseringsdirektoratet og KS tilbyr veiledning for å jobbe med dette.

Anbefalinger til alle offentlige virksomheter

- Virksomhetene bør sette seg inn i Nasjonalt cybersikkerhetssenters (NCSC) råd mot slik skadevare
- Virksomheter som ikke har vurdert faren for denne type hendelser bør gjøre det, og etablere nødvendige tiltak
- Virksomheter som ikke har gjort slike vurderinger nylig bør sette seg inn i oppdatert informasjon, og se om de har behov for å oppdatere vurderingene og planene for håndtering av risiko
- Virksomheter bør vurdere om felles grunnleggende sikkerhetsnivå for alle virksomhetens oppgaver og tjenester bør oppdateres med tiltak mot slik skadevare.

Hva er løsepenge-skadevare?

Kalles også løsepengevirus eller «ransomware». Les mer på [Nasjonal sikkerhetsmyndighets nettsider](#).

Hjelp når du skal følge rådene

[Varsel om dataangreet mot Østre Toten.](#)

Aktiviteter for vurdering og håndtering av risiko inngår i Digitaliseringsdirektoratets [veiledning om styring og kontroll med informasjonssikkerhet](#).

Etablering og vedlikehold av et [felles grunnleggende sikkerhetsnivå på tvers av virksomhetens oppgaver og tjenester](#).

Fra 1. januar 2021 gjelder nye regler om internkontroll i kommunene, med tydeliggjøring av kommunedirektørens ansvar. KS har laget en [veileder for dette](#).

Om Nasjonalt cybersikkerhetssenter: Nasjonalt cybersikkerhetssenter (NCSC) er en del av Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM), og er den nasjonale responsfunksjonen for alvorlige digitale angrep. NCSC drifter det nasjonale varslingsystemet for digital infrastruktur (VDI).

Om Digitaliseringsdirektoratet:

Digitaliseringsdirektoratet er statens kompetansemiljø for informasjonssikkerhet og veileder både statlige og kommunale virksomheter.

Kommunedirektør Ole Magnus Stensrud i Østre Toten håper det første av kommunens fagsystemer er klart til bruk i midten av mars.

Foto: Magnus Knutsen Bjørke
PUBLISERT 18.02.2021 12:34

Datainnbruddet har kostet Østre Toten 10 millioner

Kommunedirektør Ole Magnus Stensrud anslår at den endelige regningen blir dobbelt så stor.

HANNE WIEN
995 15 493

Oppryddingen etter [datainnbruddet 9. januar](#) koster Østre Toten kommune langt mer enn frustrasjon og våkenetter. Så langt har innbruddet kostet kommunen rundt 10 millioner kroner. Det inkluderer blant annet kjøp av utstyr til intern bruk, overtidstimer og ekstern konsulentbistand.

Før alt er oppe å stå, regner kommunedirektør Ole Magnus Stensrud med at regningen blir 20 millioner kroner.

Tirsdag møtte kommunen digitaliseringsminister Nikolai Astrup, etter initiativ fra dem selv. I møtet ba de om økonomisk hjelp.

– Dette er en krise som har rammet oss. Vi mener – ut fra det vi vet – at vi har vært på et generelt sikkerhetsnivå som andre kommuner, og at vi er et tilfeldig offer.

Statsforvalteren tok kontakt etter møtet og sa at han er innforstått med at det kommer en søknad om skjønnsmidler, sier Stensrud.

Hos Statsforvalteren i Innlandet får Kommunal Rapport opplyst at det står 84 millioner kroner på budsjettposten for skjønnsmidler i 2021. Av disse er 6 millioner satt av til uforutsette hendelser.

Egen etterforskning

Datainnbruddet etterforskes av politiet. I tillegg har Østre Toten sendt flere servere til dataeksperter, for å søke etter spor og finne ut hvordan innbruddet kunne skje.

– Vi gjør dette i tillegg til politiets etterforskning. Angriperne har hatt tilgang til alle våre data. Vi er veldig opptatt av å finne ut hvilke data de har lastet ned. Vi er bekymret for at personsensitive data er på avveie, sier Stensrud.

Selv om sluttregningen skulle bli 20 millioner, vil ikke Østre Toten søke om å få dekket alt gjennom skjønnsmidler. Årsaken er at kommunen nå benytter anledningen til å oppgradere flere systemer. Det er kostnader som ellers ville ligget i det ordinære budsjettet.

Først ut i mars

Etter å ha levd med midlertidige løsninger siden januar, håper Stensrud at det første av kommunens vel 240 fagsystemer er klart til bruk – med alle nødvendige data – i midten av mars. Det er saksbehandlingssystemet til barnevernet.

– Dette systemet har hatt høyest prioritet. Systemene som er fra samme leverandør, vil være oppe ganske umiddelbart etterpå, sier Stensrud.

Han har tidligere anslått at alle systemer skal være klare til bruk etter fire til seks måneder, regnet fra datainnbruddet i januar. Stensrud har ikke ny informasjon om når alle fagsystemene er klare.

Søndre Land kommune

EGENEVALUERING - KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgsboken, andre utgave
2. Diverse avisartikler 2019/2020

Ikke vedlagt
Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Etter avtale, og i tråd med anbefaling i departementets veileder om kontrollutvalg (Kontrollutvalgsboken, 2015), legges det herved opp til en egenevaluering av kontrollutvalget arbeid i valgperioden.

Saken legges frem til drøfting, uten forslag til vedtak.

Nedenfor følger utdrag fra Kontrollutvalgsboken der egenevaluering er omtalt. Her går også frem forslag til konkrete tema for evalueringen.

Evaluering

Egenevaluering

Det kan være nyttig for kontrollutvalget å jevnlig gjennomføre evaluering av eget arbeid. Målsettingen er å sørge for kontinuerlig læring og forbedring ved å fokusere på hvordan kontrollutvalget ivaretar sin kontroll- og tilsynsfunksjon.

Samhandlingen kontrollutvalget har med sekretariatet og revisjonen bør være en del av evalueringen. Evalueringen kan gjerne foregå gjennom en dialog med revisor og sekretær, dersom dette ikke er til hinder for at kontrollutvalget kan snakke åpent og ærlig om sine erfaringer. Sentrale spørsmål vil være om kontrollutvalgets forventninger blir innfridd, om saker blir forberedt tilstrekkelig og hvordan samhandlingen kan bli enda bedre.

Tema for evaluering

- Gjennomføres møtene på en effektiv og engasjerende måte?
- Er antall møter tilstrekkelig i forhold til saksmengde?
- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av andre sentrale aktører slik som kommunestyret og administrasjonen?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?
- Hvordan fungerer samhandling med revisor?
- Hvordan fungerer samhandling med sekretariatet?

Det kan skrives et referat fra evalueringen. Dersom det identifiseres forbedringsområder, bør konkrete tiltak bli foreslått. Slik evaluering kan gjennomføres en gang i året, gjerne i forkant av utarbeidelse av årsmelding og årsplan, slik at forbedringstiltak kan integreres i utvalgets virksomhetsplan.

Evaluering av kontrollutvalgets arbeid og samhandling

Kontrollutvalget i Fredrikstad bestemte seg for å gjennomføre evalueringer av egen virksomhet med et spesielt fokus på samhandling mellom utvalget, ordføreren og administrasjonssjefen. I oppstarten fikk de ekstern prosessveiledning for å lære om hvordan slike evalueringssprosesser kan gjennomføres. I ettertid har kontrollutvalget gjennomført slike evalueringssamlinger med jevne mellomrom. På disse samlingene deltar både ordføreren og administrasjonssjefen sammen med utvalget. Møtene oppfattes som en god anledning til å diskutere hvordan kontrollutvalget kan ivareta sine kontrolloppgaver, og hvordan det kan legges til rette for god samhandling mellom utvalget, ordføreren og administrasjonssjefen. Spesielt har de fokusert på hvordan saker som ikke er planlagte, som for eksempel granskninger, skal behandles.

«Utvikling skjer ved erfaring og opplæring. Fellesmøter med andre kontrollutvalg og kontrollutvalgsledere gir nye impulser og utvikling.» (Kontrollutvalgsleder, Rindal)

En god måte å få innspill til tema i evalueringsmøter, er gjennom erfaringsutveksling med andre kontrollutvalg. Da kan en ta opp erfaringer knyttet til arbeidet i kontrollutvalget og gi hverandre innspill til gode arbeidsformer og lignende.

Involvering av samhandlingspartnere

Det er også viktig at kontrollutvalgets samhandlingspartnere får anledning til å evaluere arbeidet til kontrollutvalget og komme med innspill til forbedringsområder. Både kommunestyret og administrasjonen kan ha verdifulle erfaringer som kan være med på å gjøre kontrollutvalgets arbeid enda bedre. Å invitere disse aktørene med på en slik evaluering kan også bidra til å synliggjøre og forankre kontrollutvalgets arbeid. Evalueringen kan gjennomføres ved at ordfører og gruppeledere og administrativ ledelse blir invitert til et møte.

Egenevaluering høsten 2019:

Kontrollutvalget gjennomførte en egenevaluering høsten 2019, i det siste møte i valgperioden 2015-2019. Da det kan ha interesse av å se hva som ble vektlagt den gangen er vedtaket i saken fra 2019 tatt inn under:

SAK NR. 51/2019

EGENEVALUERING – KONTROLLUTVALGES VIRKSOMHET VALGPERIODEN 2015-2019

Vedtak, enstemmig:

Med bakgrunn i gjennomført egenevaluering av valgperioden 2015-2019 har kontrollutvalget følgende innspill til drøfting i nytt kontrollutvalg/neste valgperiode:

Kommunikasjon med ordfører og profilering overfor kommunestyret:

- Holde kontakt med ordfører gjennom valgperioden.
- Ta initiativ til å presentasjon og informasjon til kommunestyret om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og ansvar. Følges opp i løpet av første året i ny valgperiode. Legge vekt på forholdet mellom kommunestyret og kontrollutvalget, kontrollutvalgets fullmakter og kommunestyrets mulighet til å bruke kontrollutvalget.
- Aktiv oppfølging fra kontrollutvalgets leder ved behandling av saker fra kontrollutvalget i kommunestyret.

Forvaltningsrevisjoner og kost-/nytte-vurderinger:

- Kontrollutvalgets begrensede budsjett og kommunens økonomiske situasjon tilsier grundig vurdering av kost/nytte før bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekter. Ved eventuell lang leveringstid, eller utsettelse fra Innlandet Revisjon IKS side må nytteverdi vurderes på nytt, eventuelt bestillinger avlyses.

Opplæring:

- Kontrollutvalgets medlemmer oppfordres til å reise på den årlige Kontrollutvalgskonferansen (jan/feb hvert år).

Diverse:

- Tre medlemmer i kontrollutvalget er i valgperioden opplevd som sårbart. Det er positivt at antall medlemmer er økt til minimum fem i ny kommunelov, dvs. fra og med valgperioden 2019-2023.
- Kontrollutvalgets budsjett utgjør i stor grad utgifter til Innlandet Revisjon IKS. Årlige prisøkninger i selskapet (vedtatt av selskapets representantskap) blir ikke fullt ut kompensert ved behandling av kontrollutvalgets budsjett i kommunestyret, til tross for at kommunen har stemt for prisøkningen i representantskapet.

VEDLEGG

Mange, kanskje spesielt de som er under lupen, vil tenke at kontrollutvalget er til besvær. Da gjelder det å holde hodet kaldt og være bevisst sin viktige rolle, skriver Rune Tokle. Illustrasjonsfoto: Colourbox

› **DEBATT** 31.01.2020 07:26

Meninger i debattinnlegg står for skribentens regning.

Kontrollutvalg til besvær?

Et kontrollutvalg skal ikke være til besvær! Utvalgets oppgave er ikke å finne feil, men bidra til forbedring og læring.

RUNE TOKLE
daglig leder i Norges Kommunerevisorforbund

”*Kontrollutvalget er
meget viktig organ for
kommunestyret.*”

Selv om utvalget har en kontrollerende rolle, må denne utøves på en måte som synliggjør at kommunen som helhet har nytte av den jobben utvalget gjør.

Under konstitueringa av kommunestyrene og fylkestingene i fjor høst, ble det valgt nye kontrollutvalg for perioden 2019–2023. Det

er færre kontrollutvalg enn i perioden før, siden vi nå i 2020 har færre kommuner og fylkeskommuner enn i fjor.

Samtidig må hvert kontrollutvalg ha minst fem medlemmer, mot tre i forrige periode. Dette er et signal om styrking av kontrollutvalgets rolle og den kommunale egenkontrollen.

Det er viktig at kommunestyrene og fylkestingene er seg bevisste på at kontrollutvalget er deres kontrollorgan – og at de brukes aktivt. Men kontrollutvalget må også selv ta grep. Det finnes mange muligheter til å gjøre en god og betydningsfull jobb for kommunen og fellesskapet.

At den kommunale forvaltning fungerer i tråd med intensjonene, og gir innbyggerne en rettferdig behandling, dreier seg egentlig om rettssikkerhet for innbyggerne. At kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner, som per definisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra politiske myndigheters vedtak, bør sees på som et ledd i å styrke kommunens kompetanse og forvaltninga av ressursene til felles beste.

Det dreier seg egentlig om å gi demokratiet større plass i den lokale forvaltning, ved at man i en forvaltningsrevisjon ofte vil legge politiske myndigheters vedtak og forutsetninger til grunn for de vurderinger som gjøres. Har kommunestyret fattet et vedtak, er det jo interessant for politikerne – og for innbyggerne – om forvaltninga har fulgt opp vedtaket – og om vedtaket har hatt den virkning man forutsatte.

Sett i dette lys, er kontrollutvalget et meget viktig organ for kommunestyret. Det er viktig at kommunestyret bruker det, men det er også viktig at kontrollutvalget gjennom egne initiativ viser sin eksistensberettigelse.

Så kan det dukke opp saker som er politisk betente, enten ved at det skal fordeles ansvar for feil som er begått i fortida eller ved at en sak griper inn i den dagsaktuelle politiske debatten. Da kan det være vanskelig å unngå partipolitisk strid i kontrollutvalget, men prøv og å unngå det likevel! For hvis man unngår slik strid, vil kontrollutvalgets troverdighet styrkes.

Dette betyr selvsagt ikke at man ikke kan være uenige i et kontrollutvalg, men en slik uenighet bør være basert på saklig uenighet, og ikke på partipolitiske kjeppheter.

Det vil helt sikkert dukke opp såkalte skandaler i den fireårsperioden vi er inne i nå. Og de dukker opp når man minst venter det. Det kan kreve eksponering i mediene av medlemmene i kontrollutvalget, spesielt lederen.

I slike situasjoner vil mange tenke at kontrollutvalget er til besvær, kanskje spesielt de som er under lupen. Da gjelder det å holde hodet kaldt og være bevisst sin viktige rolle.

For som det står i kommuneloven: Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.

Det er viktige oppgaver – til besvær for noen, men til beste for fellesskapet verdier. Lykke til med jobben de neste fire årene!

Kommunal Rapport

Ansvarlig redaktør og administrerende direktør:
Britt Sofie Hestvik.

Utviklingsredaktør: **Espen Andersen**
Nyhetsredaktør: **Agnar Kaarbø**
Debattredaktør: **Ragnhild Sved**

Markedsdirektør: **Fred Scharffenberg**

Kommunal-Rapport.no er redigert på uavhengig grunnlag og etter de normer og regler som er nedfelt i Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

Kontaktinformasjon:
Boks 1940 Vika, 0125 Oslo
Tlf: [24 13 64 50](tel:24136450)

E-post: redaksjon@kommunal-rapport.no
abonnement@kommunal-rapport.no

Innlegg sendes til debatt@kommunal-rapport.no. Legg ved portrettbilde.

Innleggene kan bli publisert både i ukeavisa og på kommunal-rapport.no/debatt
Lengde på innlegg er maks 700 ord

**Les flere meninger
på kommunal-rapport.no/debatt**

Skal kontrollutvalget ta sin oppgave på alvor, må man gå gjennom alle sider av en sak, uavhengig av hvem som styrer kommunen til enhver tid, skriver Rune Tokle. Bildet er fra et møte i kontrollutvalget i Ullensaker i 2019. FOTO: MAGNUS KNUTSEN BJØRKE

Kontrollutvalget må sette seg selv på dagsordenen

Mange kan bidra til å gjøre kontrollutvalget **MER SYNLIG**, men de som er i den beste posisjonen til det, er utvalget selv.

Norges Kommunerevisorsforbund (NKRF) har registrert undersøkelsen Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) har gjort om kontrollutvalgene i kommunene etter valget i 2019. Undersøkelsen har flere interessante funn det er verdt å reflektere over.

Den peker på at flertallet av kommunene har valgt minimumsstørrelsen på fem medlemmer, noe som viser at det var helt riktig at minstekravet ble endret fra tre til fem medlemmer gjennom den nye kommuneloven.

Det er i hvert fall fort gjort å tenke seg at hvis loven ikke hadde blitt endret på dette punkt, ville mange kontrollutvalg fortsatt hatt tre medlemmer, noe som er for få i forhold til utvalgets viktige funksjon.

NKRF støttet endringen til minst fem medlemmer, og vi støttet også at lederen skulle komme fra et annet parti enn ordføreren.

Det er likevel overraskende at det i hvert tredje utvalg er posisjonen som har flertall. Nå kan imidlertid begrepene «opposisjon» og «posisjon» i kommuner som styres etter formannskapsmodellen, som jo er de aller fleste, ikke være like lett å definere.

Det er også et spørsmål om man skal lov feste hvem som skal ha flertall i kontrollutvalget. Kanskje skal man la kommunene bestemme dette selv - ved at de velger kompetente personer som kan gjøre en forskjell.

En lovfesting av at opposisjonen skal ha flertall, kan gjøre kontrollutvalget til en arena for opposisjonen. Man vil kanskje tenke at dette er naturlig, men på den annen side er det viktig at kontrollutvalget ikke blir en arena for kamp mellom posisjon og opposisjon. Da mister kontrollutvalget fort tillit.

Opposisjonen bør avstå

En lovfesting av at opposisjonen skal ha flertall, kan gjøre kontrollutvalget til en arena for opposisjonen.

fra å drive politisk omkamp, ordførerjakt og å fordele all skyld til det sittende flertallet. På samme måte bør posisjonen avstå fra et servilt forsvar for det sittende flertallet og alt som skjer i kommunen.

Skal kontrollutvalget ta sin oppgave på alvor, må man gå gjennom alle sider av en sak, og komme med sitt vedtak og anbefalinger uavhengig av hvem som styrer kommunen til enhver tid. Dette kan være vanskelig og utfordrende, men bare på den måten oppnår kontrollutvalget den posisjonen det skal ha i den kommunale egenkontrollen.

Undersøkelsen viser at det er langt flere menn enn kvinner blant lederne av kontrollutvalgene, og at

også sammensetninga av utvalgene viser at menn er i flertall. Dette gjenspeiler et generelt samfunnsproblem, nemlig at kvinner ofte er i mindretall i folkevalgte organer, noe som utfordrer disse organenes representativitet.

Vi stiller oss bak oppfordringa om flere kvinner i folkevalgte organer, også i kontrollutvalgene. Her har vi som har den kommunale egenkontrollen som virkeområde, et ansvar, ved å trekke fram dyktige kvinner både i tillitsverv og som foredragsholdere på kurs og konferanser.

Lederartikkelen i Kommunal Rapport nr. 15 sier at man må kunne forvente at kontrollutvalgene har et våkent blikk og en bevissthet når det gjelder å over-

holde lovkravet om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent.

Vi er selvsagt enig i det, men her er det kommunestyret som har hovedansvaret. Det er derfor viktig at kommunestyret er seg dette ansvaret bevisst, spesielt siden det er kommunestyret, og ikke kontrollutvalget, som er i en posisjon der kontrollutvalgets sammensetning som helhet kan vurderes - før utvalget blir valgt.

FKTs undersøkelse viser også at mange kontrollutvalg er lite synlige på kommunenes nettsider. Dette er et problem som har vært omtalt og debattert i Kommunal Rapport.

En ting er synligheten på kommunens nettsider - og det er viktig i seg selv - noe annet er kontrollutvalgets synlighet i medier og overfor innbyggerne. Mange kan bidra til å gjøre kontrollutvalget mer synlig, deriblant ordføreren og kommunestyret, men de

som sitter i den beste posisjonen til å gjøre kontrollutvalget mer synlig, er kontrollutvalget selv!

Her har også kontrollutvalgssekretariatet en viktig rolle - ved å bistå både kontrollutvalget og kommunen i dette arbeidet. Vi tør påstå at det ikke er mangel på saker for landets kontrollutvalg, man kan velge og vrake.

I noen kommuner er det flere problemsaker enn i andre, men én ting har alle kontrollutvalg felles: Alle kommuner har et forbedringspotensial, og alle har et grunnleggende behov for tillit for at lokalsamfunnet skal fungere. Her er kontrollutvalget et viktig verktøy for kommunestyret.

Rune Tokle
daglig leder i
Norges Kommunerevisorsforbund

MENINGER

Leder

Synlige kontrollutvalg kan oppnå mer

Deteravgjørende å hindre feil og få avslørt eventuelt misbruk i kommunene.

Til tross for den viktige rollen kontrollutvalgene skal ha, er de temmelig usynlig i mange kommuner. På 17 kommunale nettsted er kontrollutvalgene helt fraværende, viser en kartlegging Kommunal Rapport har gjort av alle kommunenes nettsted de to første månedene dette året.

Det er til å undre seg over at verken utvalgene selv eller kommunene generelt har tatt ansvar for å gjøre kontrollutvalgene og arbeidet deres tilgjengelig for allmennheten, slik det burde vært. Her som ellers, vil det i hverda-

gen være av stor betydning for mediene, som i praksis gjerne følger med, slik at innbyggerne får indirekte nytte av tilgjengeligheten. Det er skattebetalerens penger og velgernes tillit det handler om.

Riktig nok er kontrollutvalget en del av internkontrollen, og kommunestyrets forlengede arm. Men utvalget har stor innvirkning på hvilke områder de velger å kontrollere. Og da er også innspill fra og dialog med innbyggerne nyttig og viktig. Dessuten kan synliggjøring av kontrollutvalg, og arbeidet de gjør, i seg selv virke bevisstgjørende.

Som når man skal finne andre sentrale funksjoner eller perso-

”

Her er det enkelt å forbedre seg

ner i kommunen, er det naturlig å gå til kommunens nettside. På kommunens hjemmeside vil det også være verdifullt å legge møteinnkallingene og protokollene fra kontrollutvalgene. Det holder ikke å lenke til sekretariater som skifter, og som ikke har kronologien. Tilgang via hjemmesiden vil kunne bidra til både effektivitet og styrket interesse på et felt som fortjener økt oppmerksomhet.

Det viser seg at halvparten av kommunene ikke informerer om hva kontrollutvalget driver med. Halvparten mangler kontaktinformasjon til utvalgslederen og én av fire opplyser ikke hvem som sitter i utvalget, ifølge Kommunal Rapports kartlegging. Her

er det enkelt å forbedre seg – til beste for kommunal kontroll, effektiv drift og innbyggernes sikkerhet.

Når vi vet at kontrollutvalg har vært pålagt for alle kommuner siden 1992, er det på tide at kontrollutvalsarbeidet får den statusen som funksjonen tilsier at det bør ha.

På bakgrunn av Kommunal Rapports henvendelse, opplyser noen rådmenn at de har gjort nødvendige endringer, slik at kontrollutvalget er mer synlig. Det er prisverdig. Det illustrerer samtidig hvor enkelt det er å løse problemet. Resten bør gjøre det samme.

Ukas kommentar

Lokaldemokratiet styrkes

Det skal velges nær 1.500 færre **LOKALPOLITIKERE** i september. Svekker eller styrker det lokaldemokratiet?

Jan Inge Krossli

Journalist i Kommunal Rapport
jan@kommunal-rapport.no

I kommunereformen og regionreformen slår 133 kommuner og fylker seg sammen til 54 nye. Dette fører til det som må være den største reduksjonen i lokale folkevalgte siden kommunereformen på 1960-tallet.

Kommunal Rapports opptelling viser at det skal velges 1.437-12 prosent-færre lokalpolitikere i 2019 enn i 2015. I sammenslåingskommuner blir antallet folkevalgte redusert med litt mer enn en tredel.

Det kan virke opplagt at lokaldemokratiet blir svekket når det kuttes så kraftig, fordi færre folkevalgte skal representere flere velgere. Det gjelder særlig i sammenslåinger med mange eller folkerike kommuner.

Fem kommuner går sammen i nye Ålesund, som får 65.600 innbyggere. De har valgt å ha Norges største kommunestyre med 77 medlemmer i den første perioden. I kommuner som kutter mer, er det en risiko for at lokalsamfunn ikke

får noen av «sine egne» inn i kommunestyret. Det kan igjen redusere kontakten med innbyggerne her.

Færre folkevalgte kan generelt føre til mindre kontakt med velgerne. Særlig i spredtbygde kommuner med store avstander kan det være en viktig utfordring. Dette kan også svekke lokalpolitikernes ombudsrolle som innbyggernes talspersoner. Mange nye kommuner vil motvirke dette med nærdemokratiske ordninger. Større medvirkning fra innbyggerne mellom valg bør være et mål for alle kommuner.

Om færre folkevalgte svekker eller styrker lokaldemokratiet henger nøye sammen med synet på kommunereformen og på hva et godt lokaldemokrati og en god kommune er.

I tillegg til å telle lokalpolitikere og kommuner, må vi må spørre hva som er deres oppgaver og ansvar.

I Frankrike er det massevis av kommuner og lokalpolitikere, men de har få og små oppgaver. I Norge og Norden har vi valgt en helt annen modell. Kommunene har fått ansvaret for de aller viktigste velferdstjenestene. Oppgavene løser de innenfor lover og regler, og etter lokalt skjønn. Folkevalgte som kjenner lokale behov, skal prioritere ressursene, fordi det er den mest effektive måten å tilby offentlig velferd.

Jo viktigere oppgaver kommune-

”

I tillegg til å telle lokalpolitikere og kommuner, må vi må spørre hva som er deres oppgaver og ansvar

ne har, jo mer opptatt er rikspolitikere av hvor godt de løser dem. Begrunnelsen for kommunereformen både nå og for 50 år siden er at det er nødvendig med færre og større kommuner for å tilby gode nok tjenester, nå og i framtiden.

Hvis kommunene er for små til å tilby innbyggerne gode tjenester, kan det svekke tilliten til lokaldemokratiet. Da hjelper det lite at det sitter mange i kommunestyret i forhold til folketallet.

Hvis staten må styre mer for å sikre kvaliteten på tjenestene, slik den gjør med krav til bemanning og kompetanse, så svekkes det lokale selvstyret og lokaldemokratiet.

Over halvparten av kommunene har ennå under 5.000 innbyggere, men 75 prosent av befolkningen bor i de 100 største kommunene. Lokaldemokratiet arter seg svært ulikt i kommuner med 600 og med 600.000 innbyggere.

Det er mange kvaliteter ved lokaldemokratiet i små kommuner. Representativiteten er høy og nærheten mellom velgere og valgte er høy. Men dette kan ikke være det eneste målet på et godt lokaldemokrati. I så fall står det altså dårlig til i kommunene hvor det store flertallet av befolkningen bor.

Med kommunereformen blir mange en ny type kommune. I Ålesund-regionen blir småkommuner

til en storkommune. Da blir også lokaldemokratiet og politikerrollen annerledes.

Skal en kommune lykkes, må den ha en solid administrasjon og sterke fagmiljøer, men virksomheten skal styres av folkevalgte. Derfor er som regel flere enn ordføreren frikjøpt i større kommuner. Det er flere profesjonelle politikere, styringen er mer strategisk og overordnet, mindre i detalj.

En konsekvens av økt profesjonalisering kan være at det utvikles et A-lag og B-lag av heltids- og fritidspolitikere. Det er en risiko det er mulig å motvirke gjennom organiseringen av det politiske arbeidet.

Erfaringen fra kommunereformene i Finland og Sverige er at det er mer attraktivt å bli lokalpolitiker i nye og større kommuner. Det er lettere for partiene å rekruttere. Konkurransen om topplassene er større, slik at nominasjonskomiteene har flere gode kandidater å velge blant. Dette styrker lokaldemokratiet.

Færre lokalpolitikere er en logisk konsekvens av at det blir færre og større kommuner. Det styrker lokaldemokratiet fordi større kommuner er bedre i stand til å løse sine oppgaver, det blir lettere å rekruttere gode folkevalgte og de får større myndighet, med mindre statlig innblanding.

Uheldig med posisjonsflertall i kontrollutvalg

Av Kommunal Rapport

Hvis andre oppfatter at det er bukken som passer havresekken, hjelper det lite at de som sitter i kontrollutvalg, vet at de ikke er partiske.

Posisjonen har flertallet i én av tre kontrollutvalg, viser en fersk undersøkelse Forum for kontroll og tilsyn har fått gjennomført. Kommunal Rapport refererer at posisjonen utgjør flertallet i nøyaktig 119 av 355 kommunale kontrollutvalg.

Det er naturlig å diskutere hvor heldig dette er. Og det er en god anledning å gjøre det nå.

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen i Forum for kontroll og tilsyn sier hun tror dette er et tema de kan tenke seg å ta opp med departementet. Kommunal Rapport støtter den tanken.

Tillit er kontrollutvalgs viktigste kapital.

Vi vet at kommunelovutvalget diskuterte om det burde lovfestes at opposisjonen skulle ha flertallet i kontrollutvalget, men den nye kommuneloven sier ikke noe om dette. Vi kan spørre om lovfesting ville vært riktig. Posisjonsflertall kan også utføre egenkontroll. Samtidig kan et opposisjonsflertall også falle for fristelsen til å fremme sine politiske interesser.

Det den nye kommuneloven sier, er at lederen av kontrollutvalget skal komme fra kommunestyrets opposisjon. Det er bra at dette er lovfestet og at alle kommunene, ifølge undersøkelsen, har fulgt opp. Dette utgjør en betydelig endring, som er både positiv og naturlig utvikling.

Verre er det at undersøkelsen viser brudd på lovkravet om minimum 40 prosent av hvert kjønn i kontrollutvalget. 19 kommuner skal ha sviktet her, og kontrollutvalgene burde skapt tilstrekkelig blest om dette lenge før Forum for kontroll og tilsyn avdekket det.

Så våkent blikk og såpass bevissthet må vi kunne forvente av kontrollutvalg. Det er pinlig for utvalgene som ikke har brydd seg om noe så enkelt og så nært som dette. I alle fall Fylkesmannen i Troms og Finnmark er nå på ballen. Her må det nyvalg til.

Det er heller ikke tillitvekkende at praksisen for valg av varamedlemmer til kontrollutvalg flere steder ser ut til å være i strid med loven. Dette kan verken kontrollutvalg eller kommuner leve med.

Tillit er kontrollutvalgs viktigste kapital. For å bygge den tilliten som trengs, gjelder det å opptre klokt. Kommunal Rapport vil anbefale et så gjennomsluktig system som mulig. Det vil være hensiktsmessig om det er posisjonen eller opposisjonen i kommunestyret som har flertall i kontrollutvalget.

Det viktigste med debatt om maktfordeling i kontrollutvalgene nå er bevisstgjøring.

God egenkontroll vil bygge opp under det lokale selvstyret, som det heter i KS' folkevalgtopplæring. Kontrollutvalget må kunne gjennomføre den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og fylkestinget – med tillit.

**Ber Horisont-
eierne
vurdere
avvikling av
datterselskap**
SIDE 7

Solveig (78) om egen rolle i kontrollutvalget i Nordre Land

FOTO: INGVAR SKATTEBU

- Føles helt meningsløst

SIDE 2-3

Transporter 6.1
Originalen oppgradert

Transporter 150 hk 4MOTION automat

3.950,-* pr mnd eks mva

Leasingprisen inkluderer følgende:

- Service- og vedlikeholdsavtale
- Vintehjul
- Hengerfeste
- Ledlys
- Parkvarmer
- Adaptiv cruisekontroll
- Skyvedør begge sider
- Oppvarmet frontrute
- Ryggekamera

Alle priser er eks mva. *Leasing med 4 års bindingstid / 60.000 km kjørelengde. Innskudd 50.000,- eks mva. Drivstofforbruk 5,9-7,3 l / 100 km, CO2-utslipp 158-203 g/km. Avbildet modell har ekstrautstyr utover standard. Vi tar forbehold om trykkfeil

Møller Bil
Gjøvik

Ringveien 10, 2815 Gjøvik
gjovik.volkswagen.no

Jan Arild Nybråten
Tlf. 91 18 99 18
jan.arild.nybraten@moller.no

Tips oss:
61 18 93 00
E-post:
tips@oa.no

oa
Nyheter

Fire fikk forelegg

GJØVIK: To førere fikk forelegg for håndholdt mobiltelefon, og to fikk for høy hastighet da politiet hadde kontroll i 60-sonen på Vestre Totenveg i Gjøvik torsdag.

Høyeste hastighet ble målt til 75 kilometer i timen.

Krasjet i fylla - koster

FAGERNES: 45.500 kroner. Det er prisen for å ha kjørt i fylla og krasjet inn i en annen bil.

INGVAR SKATTEBU
ingvar.skattebu@oa.no

Den 38 år gamle mannen var tidligere ustraffet inntil han i løpet av sommeren og høsten ble tatt for promillekjøring to ganger. Første gang han ble

tatt, var på E16 i Nord-Aurdal. Da ble han målt til 1,36 i promille. Dette skjedde en tidlig kveld i april.

I september fyllekjørt mannen igjen, med samme bil som i april. Et stykke ut på natta krasjet han med en annen bil på fylkesvei 51 ved Sebufjorden nord for Fagernes. Det resulterte i materielle skader på begge bilene.

Denne gangen viste målin-

■ Solveig (78) kritiserer utvalget hun selv sitter i

- Fører stort sett ti

DOKKA: Etter å ha sittet som medlem i kontrollutvalget i Nordre Land i litt over ett år, spør Solveig Hovde (78) fra Bygdelista: - Er vi blitt tannløse?

INGVAR SKATTEBU
ingvar.skattebu@oa.no

Solveig Hovde satt i kommunestyret for Bygdelista i Nordre Land forrige periode. Nå reiser hun spørsmålet om hva Nordre Land egentlig vil med kontrollutvalget, hvor hun har plass som et av fem medlemmer.

- Hva får vi gjort? Dette er rett og slett noe av det mest meningsløse jeg har vært med på. Det blir bare en mengde ordgryter, sier hun.

Hovde viser blant annet til at formannskapet nylig bad kontrollutvalget se på den såkalte Hekne-saken, hvor tidligere kommunalsjef Hekne gikk langt i å antyde at det foregår en type kameraderi i Nordre Land.

Får ikke konsekvenser

- Følgen av at kontrollutvalget tar opp saken er at vi ber Innlandet Revisjon IKS lage en plan for hvordan vi skal behandle dette. Jeg er overbevist om at dette også ender opp i ingenting. Kanskje en type mild kritikk. Men det får neppe noen konsekvenser, sier Hovde.

Hun mener at utvalget drukner i arbeid. Det krever store mengder tid for å sette seg inn i alle sakene.

- Når vårt arbeid stort sett ender opp med ingenting som får konsekvenser, hvorfor skal vi da bruke så mye av skattebetalernes penger på kontrollutvalget? Det er ikke forsvarlig, rett og slett, mener hun.

Krever kunnskap

Hovde er overbevist om at et vel fungerende kontrollutvalg må bestå av personer som kan forvaltningen. Selv har hun lang fartstid fra tre kommuneadministrasjoner, fylkesmannen, sivilombudsmannen på Stortinget og fra privat næringsliv. Hun var gift med bygningssjefen i Nordre Land, og jobbet som kontorassis-

OVERRASKET: Både utvalgsleder Bård Axel Nilson og sekretær Kjetil Solbrækken (bak) er overrasket over kritikken fra Solveig Hovde.

FOTO: INGVAR SKATTEBU

tent i to etater. Deretter var hun kontorsjef i Norsoy i åtte år. Deretter har hun studert jus, og hadde sin siste jobb før hun ble pensjonist på juridisk avdeling hos fylkesmannen for Oslo og Akershus.

- Du må kunne systemene godt for å gjøre en god jobb i et kontrollutvalg. Jeg synes ikke det er heldig at politikere som sitter i kommunestyret også har plass i kontrollutvalget. Spesielt ikke hvis du tilhører partiet som har ordføreren, mener Hovde. Hun ønsker å understreke at hun ikke uttaler seg som medlem av kontrollutvalget, men som politiker for Bygdelista. Hun ønsker ikke å kritisere sine kolleger i utvalget, men at det blir satt et kritisk lys på systemet.

Uavhengig sekretær

Hovde stiller også spørsmål ved sekretærfunksjonen for kontrollutvalget. Sekretæren, Kjetil Solbrækken, som hun sier driver en privat praksis, er engasjert av kommunen.

- Er han da så uavhengig som han bær være? Tør han være tydelig når han gir sine anbefalinger dersom de er sterkt kritiske til den som har gitt ham oppdraget, spør hun.

- Det er jo nettopp dette som skaper spekulasjoner når ordfører Ola Tore Dokken og formannschaftsmedlem Geir Helge Frøslid sender saken til kontrollutvalget. De vet at vi er to-talt ufarlige. I Hekne-saken er vi dratt inn på grunn av et brev som er referert i Oppland Arbeiderblad. Brevet er ikke journalført, så langt vi vet. Er dette noen sak for oss? spør hun.

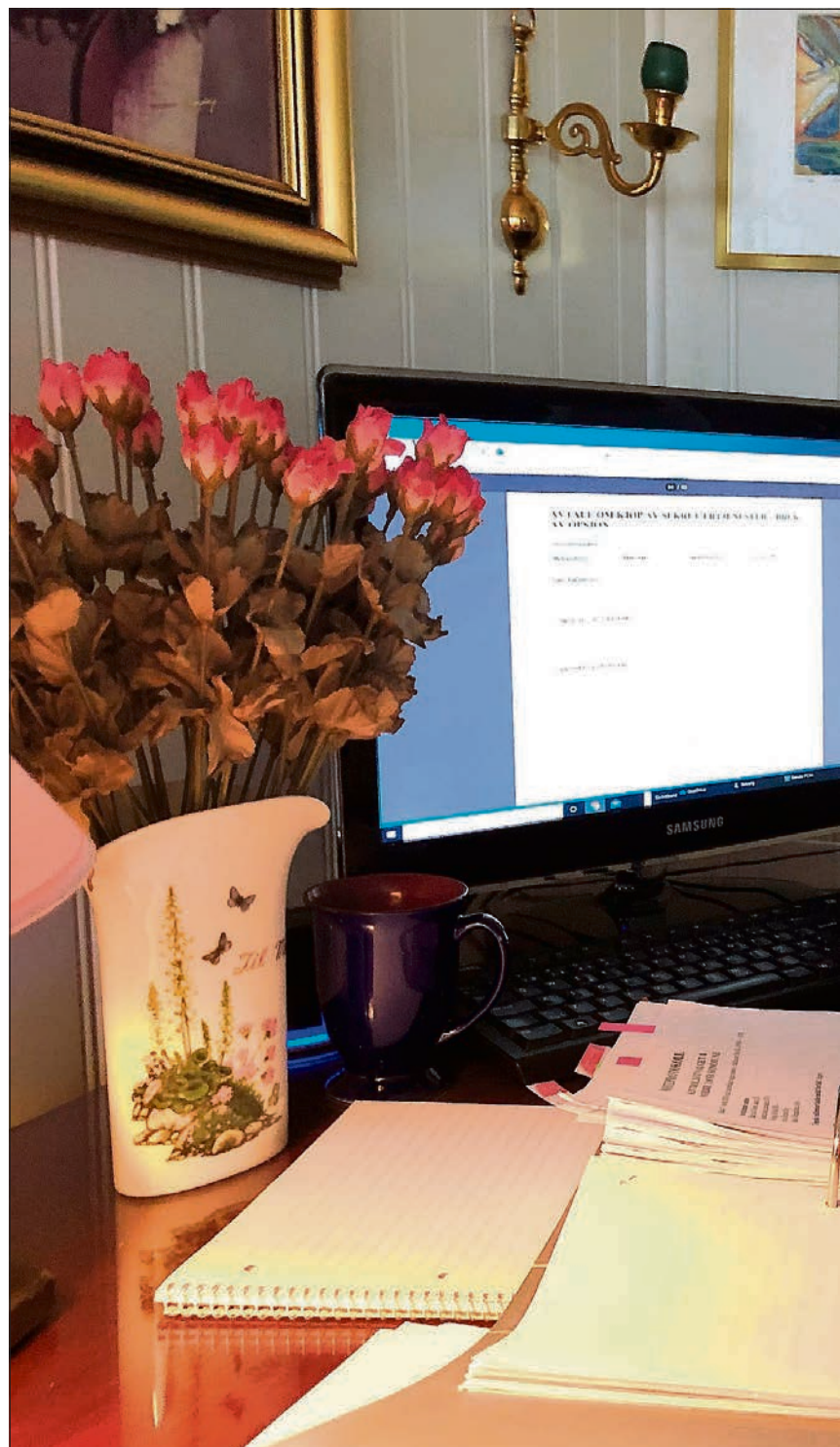
Overrasket sekretær

OA har kontaktet sekretær Kjetil Solbrækken i kontrollutvalget. Etter å ha lest intervjuet med Hovde, sier han dette i en epost:

- Når det gjelder sekretær sin uavhengighet er jeg overrasket at det stilles spørsmål om dette. Kommuneloven stiller krav om at kontrollutvalgets sekretær ikke kan være ansatt i kommunen. Dette sikrer at man ikke har noen form for underordningsforhold til den man er satt til å kontrollere, det vil si administrasjonen ved kommunedirektøren. Det er kontrollutvalget i Nordre Land kommune som er min oppdragsgiver, og som har stått for valg av meg som sekretær etter en anbudskonkurranse. Jeg er med andre ord hyret inn direkte av kontrollutvalget for å bistå i deres arbeid med kontroll av kommunen. Min lojalitet ligger hos kontrollutvalget og ingen andre, skriver Solbrækken.

Han sier at det er forståelig at det i blant kan oppleves frustrerende ikke å ha beslutningsmyndighet etter at det er avdekket feil og mangler i kommunen.

- Kontrollutvalget har ingen myndighet til å instruere administrasjonen eller politikere, eller beslutte konsekvenser av eventuell svikt. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og utreder og rapporterer til kommunestyret. Kommunens revisor, Innlandet Revisjon IKS, bistår kontrollutvalget med gjennomføringen av revisjonene for å sikre god faglighet i arbeidet. Jeg har forståelse for at det kan virke litt «tannløst» når man kun har

SYNGER UT: - Jeg blir vel uglesett, men det får stå sin prøve, sier Solveig Hovde.

myndighet til å drive utredningsarbeid, men slik er kontrollutvalgets rolle i det kommunale systemet. At kontrollutvalget spiller en viktig rolle i kommunen mener jeg er uomtvistelig, men det er fint å få innspill til hvordan man kan løse oppgaven enda bedre innenfor gjeldende regelverk, skriver Solbrækken.

Ordfører Ola Tore Dokken er også gjort kjent med Hovdes

synspunkt. Dokken ønsker ikke å kommentere saken i OA.

- Urimelig

Bård Axel Nilson, leder for kontrollutvalget i Nordre Land, deler mange av de samme synspunkt som Solbrækken.

- Jeg er glad for at vi har engasjerte personer med sterke meninger i kontrollutvalget i Nordre Land. Det er viktig at vi tør å stå for våre meninger og at vi er

mannen dyrt

gen en promille på 1,25.

I Valdres tingrett erkjente mannen både fyllekjøringen og straffskyld. Retten viste til grovheten ved å kjøre med såpass høy promille flere ganger.

Boten på 45.500 kroner er satt ut fra mannens inntekt. Han er også idømt en fengselsstraff på 30 dager.

Han mister retten til å kjøre bil i tre år.

Vil innføre fritt skolevalg for elever i den videregående skolen i Innlandet

GJØVIK: Frp i Innlandet vil ha det de omtaler som et reelt fritt skolevalg og fremmer dette som et forslag i behandlingen av neste års budsjett i Innlandet fylkeskommune.

- Regjeringen vil innføre fritt skolevalg i hele landet, men la fylkeskommunene selv bestemme inn-

taksområder. Ikke godt nok, mener FrP i Innlandet, som vil at hele fylket skal være et inntaksområde.

- De rødgrønnes kamp mot fritt skolevalg har ført til at tusenvis av elever i Innlandet fylke har mistet muligheten til å velge skole, sier Truls Gihlemon som er gruppeleder for FrP i fylkestinget.

Månedens beste tips

honoreres med 1000 kroner - øvrige med Flax-lodd
Tips oss på telefon **6118 93 00**
eller på epost til **tips@oa.no**

Følg oss på nett

- Alltid de siste lokale nyhetene
- Sport og andre direktesendinger på OATV
- Podkaster hver uke

oa.no

il ingenting

FOTO: INGVAR SKATTEBU

engasjerte i vår jobb som kommunestyrets kontrollorgan. Det opplever jeg at alle medlemmene i kontrollutvalget er. Med Solveig sitt engasjement og sin bakgrunn er hun en viktig ressur, og jeg synes det er synd at hun ikke føler at arbeidet i kontrollutvalget er meningsfullt, sier han.

Nilson sier at det er viktig at kontrollutvalget er sin rolle bevisst.

- Vi er kommunestyret sitt kontrollorgan og har ingen myndighet til å instruere, beslutte eller dømme i saker vi har oppe til behandling. Vi skal utrede og rapportere til kommunestyret.

Under radaren

Solveig Hovde mener at det finnes saker i kommunen som blir dysset ned, og som definitivt burde vært sett på av kontroll-

utvalget. Men i stedet mener hun utvalget dynges ned med saker det ikke kommer noe ut av.

- Alle snakker om slike saker, men ingen tør si noe om det, sier hun.

- Hvordan tror du politikere, kommuneansatte og folket i kommunen reagerer på det du sier nå?

- Jeg blir vel uglesett. Men det får stå sin prøve, sier hun.

Dyrket fram over 300 cannabisplanter - ble dømt

GJØVIK: Den første dommen etter at to cannabisplantasjer ble avdekket i januar i år er avsagt i Oslo tingrett.

TOR ARNE BREKNE
tor.arne.brekne@oa.no

Fem personer ble pågrepet i januar i forbindelse med avdekkingen av cannabisplantasjer i Fluberg og Snertingdal i januar i år, og dommen fra september er den første fra denne saken.

Den nå domfelte 31-åringen sto tiltalt for å ha dyrket fram 305 cannabisplanter, med en vekt i tørket tilstand på over 11 kilo. I tillegg hadde han ifølge tiltalen tjuvkoblet strømlinjen, og brukt strøm for over 78.000 kroner, og han skal også ha oppholdt seg i Norge uten oppholdstillatelse.

Tilsto alt

Ifølge dommen foregikk strømtyrveriet i perioden mellom 1. oktober 2019 og 15. januar 2020, noe som tilsier at det var i denne perioden dyrkingen foregikk.

Mannen tilsto uforbeholdent da saken kom opp i Oslo tingrett, og retten syntes påtalemyndighetens forslag om ett år og seks måneders fengsel var passende straff.

Mannen satt varetektsfengslet i 242 dager før han fikk dommen, og disse blir da trukket fra fengselsdommen.

Det bemerkes i dommen at det er flere andre siktede i saken, men at etterforskningen av dem ikke er ferdig.

Flere siktede

Etter det OA kjenner til, er ytterligere fire personer sikket i saken, hvorav kun én fremdeles sitter varetektsfengslet.

Politadvokat Mari Lauritzen Hasle sa til OA at etterforskningen på lang vei var ferdig i juli, og at de innstilte på tilståelsesdom for de to som da fremdeles satt i varetekt.

Etter dette er altså en av dem dømt, mens den andre nylig fikk forlenget sin varetektsfengsling med åtte nye uker fram til over nyttår.

Tidligere i uken sa Lauritzen Hasle til OA at det fremdeles gjenstår noen avsluttende avhør i sakene før de er ferdig etterforsket.

Internasjonalt

De siktede i saken skal samtlig være vietnamesiske statsborgere. To av dem har bodd i flere år i Norge og eier husene cannabisplantasjene var i, viser OAs undersøkelser. I det ene huset ble det også for noen år tilbake avdekket cannabis-produksjon.

Også den gang skal en vietnameser bosatt i Norge ha disponert huset.

Politiet og de siktedes forsvarere har siden aksjonene pågikk i januar vært sparsomme med opplysninger. Etter det OA forstår er grunnen at politiet forsøker å nøste opp narkotikanettverket videre.

Basert på tidligere saker vet man at sakene ofte har forgreninger rundt om i landet og at det også går spor utenfor landets grenser.

KJØKKENFORNYELSE

Vi bytter dører, skuffer, benkeplater, vask og leverer hvitevarer, uansett type og alder på ditt kjøkken!

Gratis befaring og kostnadsoverslag
Ring 9587 6841 for avtale

Gjør et kupp:

-40%

på utvalgte dørmodeller

Bestilling før 20.12
Levering innen 31.1.21

Vi skaffer rørlegger og elektriker og kan legge nytt gulv i forbindelse med at ditt kjøkken får ny fasade

proform
DESIGN QUALITY TECHNOLOGY
www.proform.as

SAK NR. 16/2021

Søndre Land kommune

INVITASJON TIL KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2021

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

SAKSOPPLYSNINGER:

1. Kontrollutvalgets medlemmer tilbys å delta på Kontrollutvalgskonferansen 2021 den 21. – 22. april 2021.
2. Utvalgssekretær bes om å lage en kort presentasjon av hovedtemaene fra konferansen.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med fast praksis legges invitasjon til den årlige Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) frem til vurdering mht. deltakelse.

Årets konferanse avvikles digitalt den 21. – 22. april 2021, i tidsrommet 0900-1200 begge dager.

Påmeldingsfrist er 8. april 2021.

Utvalgssekretær sørger for påmelding av de som ønsker å være med.

Nedenfor følger mer informasjon om årets konferanse.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021

Nøkkelfinfo

Fra/til	21.4—22.4
Påmeldingsfrist	8.4
Pris	Kr 2 900 for hele konferansen (kr 3 300 for ikke-medlemmer) Kr 1 900 for én dag (kr 2 300 for ikke-medlemmer) Deltakere fra kommuner/fylkeskommuner hvor sekretariatstjenesten for kontrollutvalget ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris. Deltakerne får tilsendt lenke for pålogging til konferansen.
Sted	Nettbasert — krever tilgang til internett og pc e.l.
Varighet	21.4.: 09.00 - 12.00 22.4.: 09.00 - 12.00

Kontroll i pandemi og krise

Vi har gleden av å invitere til NKRFs årlige Kontrollutvalgskonferanse 21. - 22. april 2021 (kl. 09.00 -12.00 begge dager), denne gang i form av et **digitalt arrangement**.

Du møter blant annet (flere innledere annonseres senere):

Årets konferanse skiller seg ut – for den vil foregå i en helt spesiell situasjon – og den vil være digital. Hele landet er berørt av en pandemi. Selv om smitten varierer fra område til område, har alle på en eller annen måte erfaringer fra virkningene den har på samfunnet og enkeltmenneskene. Hvordan er det å være kontrollutvalg i en pandemi?

Få med deg foredrag fra direktør **Camilla Stoltenberg**, assisterende helsedirektør **Espen Rostrup Nakstad** og KS-leder **Bjørn Arild Gram**. Kontrollutvalgslederne i Bergen og Stavanger - **Henning Warloe** og **Aleksander Stokkebø** - vil fortelle om grep de har gjort i en helt spesiell situasjon.

Noen/mange har også opplevd kriser på andre områder. Hvordan er egentlig beredskapen rundt om i Norge, men viktigst av alt: Hvordan oppleves det når livet snus på hodet på et øyeblikk?

Det vil blant andre **Elisabeth S. Aarsæther**, direktør i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og **Anders Østensen**, ordfører i Gjerdrum, fortelle mer om.

Til å lede og summere opp konferansen har vi engasjert journalist og forfatter **Mah-Rukh Ali**, som også er medlem av Kommunesektorens etikkutvalg.

Program

Onsdag 21. april 2021:

09.00 Velkommen

- Rune Tokle, daglig leder i NKRF
- Eva Bratholm, møteleder

Pandemiens virkning på sårbare grupper

- Henning Warloe (H), leder av kontrollutvalget i Bergen kommune

Pandemiens virkning på sårbare barn og unge

- Inga Bejer Engh, barneombud

Smitteverntiltakenes virkning på folkehelse på andre områder

- Camilla Stoltenberg, direktør i Folkehelseinstituttet (FHI)

Samtale mellom Warloe, Engh og Stoltenberg

09.50 Pause

10.00 Kommunenes rolle i smittevernarbeidet

- Espen Rostrup Nakstad, assisterende helsedirektør i Helsedirektoratet

10.25 Kommunenes rolle i smittevernarbeidet – sett fra kommunenes ståsted

- Bjørn Arild Gram, styreleder i KS

10.45 Pause

11.00 Etter koronatida kommer læretida

- Aleksander Stokkebø (H), leder av kontrollutvalget i Stavanger kommune
- Svein Kvalvåg, senior forvaltningsrevisor i Rogaland Revisjon IKS

11.40 Samtale mellom innleiderne

12.00 Slutt for dagen

Torsdag 22. april 2021:

09.00 Er vi rigget for kriser?

- Elisabeth Aarsæther, direktør i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

09.30 Når krisen er der

- Anders Østensen (A), ordfører i Gjerdrum kommune

9.45 Pause

10.00 Datainnbruddet i Østre Toten kommune

- Bror Helgestad (Sp), ordfører i Østre Toten kommune

10.15 Samtale mellom Aarsæther, Østensen og Helgestad

10.30 Pause

10.45 Varsling i kommunene – hva gjør du når det varsles på toppledelsen?

- Sissel C. Trygstad, forskningssjef i Fafo

11.10 Hva er kontrollutvalgets rolle når det varsles på toppledelsen?

- Torbjørn Brandt, seniorrådgiver i Konsek Trøndelag IKS
- Ove Morten Haugan (A), leder av kontrollutvalget i Verdal kommune

11.30 Kåseri

- Tor Dølvik, spesialrådgiver i Transparency International Norge og medlem av Kommunesektorens etikkutvalg

12.00 Slutt

Søndre Land kommune

PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 15.03.2021

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Saksliste - kommunestyrets møte 15.03.2021
2. Møteprotokoll - kommunestyrets møte 15.03.2021

Vedlegg 1
Ikke vedlagt (deles ut i møtet)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kommunestyrets møte den 15.03.2021 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har etablert rutine med løpende å legge frem protokoller fra kommunestyrets møter til orientering. Hensikten er å sørge for at utvalget løpende har god kunnskap om viktige politiske saker, og på en enklere måte kunne følge med på at kommunestyrets vedtak og intensjoner blir fulgt opp av administrasjonen på tilfredsstillende måte.

Etter siste møte i kontrollutvalget er det avholdt følgende møter i kommunestyret:

- **Møte 15.03.2021**

Vedlagt saken følger saksliste fra møtet. Da møteprotokollen ikke foreligger ved utsendingen av sakspapirene til kontrollutvalgets møte, vil protokollen bli ettersendt, evt. lagt frem/presentert direkte i møtet.

MØTEINNKALLING

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: Teamsmøte
Møtedato: 15.03.2021 Tid: 17:00

Medlemmene innkalles med dette til ovennevnte møte. Eventuelt forfall meldes til servicetorget, tlf. 611 26 400 snarest mulig. Varamedlemmer møter bare etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE INKL. TILLEGGSSAK 18/21

Utvalgssakstype/nr.	Arkivsaksnr. Tittel
7/21	21/224 REVIDERT INVESTERINGSBUDSJETT 2021
8/21	21/219 FORSLAG OM Å INNFØRE SERIØSITETSBESTEMMELSENE SOM ERSTATNING FOR TELEMARKSMODELLEN I BYGGE- OG ANLEGGSSAKER
9/21	17/997 HARMONISERING AV FELLESELEN I FORSKRIFT OM MOTORFERDSEL I VANN OG VASSDRAG SØNDRE LAND KOMMUNE OG RANDSFJORDEN
10/21	21/229 ETABLERING AV HELSEFELLESSKAP I INNLANDET
11/21	20/830 GEBYR FOR SLAMTØMMING
12/21	21/207 HØRING - INNFØRING AV AVGIFT FOR NULLUTSLIPPSKJØRETØY
13/21	21/203 OPPRETTELSE / REETABLERING AV KULTURPRIS
14/21	21/202

OPPRETTELSE AV KULTURSTIPEND

15/21	21/263 PIT STOP KRÅKVIKA - TILTAK FOR UNGDOM
16/21	19/1507 UTTREDEN SOM VARAMEDLEM I KONTROLLUTVALGET - MONA CAMILLA BLEKEN - SUPPLERINGSVALG
17/21	21/276 REFERATSAKER TIL KOMMUNESTYREMØTE 15.03.2021
18/21	21/45 HØRINGSUTTALELSE FRA SØNDRE LAND KOMMUNE - VIDEREUTVIKLING AV SYKEHUSET INNLANDET HF

SAK NR. 18/2021

Søndre Land kommune

REFERATSAKER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	22.03.2021	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg
1. Invitasjon til tilsynskonferanse vår 2021 (fra Statsforvalteren i Innlandet)	Vedlegg 1
2. Ny avtale skal styrke tilliten til barnevernet (KS-artikkel, 2021)	Vedlegg 2
3. Nye regler om internkontroll trer i kraft 1. januar (KS-artikkel, 2021)	Vedlegg 3
4. Diverse avisartikler	Vedlegg 4
5. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Tilsynskonferanse vår 2021

Fredag 9. april kl 9-12

Teams – lenke sendes i forkant til påmeldte

Program

Møteleder: Kristian Botten Pedersen, seniorrådgiver, enhet for kommunal og regional samordning

09.00 Velkommen

09.10 Statlig tilsyn: Hvorfor og hvordan?

Ved Geir Sverre Braut, Høgskulen på Vestlandet, Institutt for samfunnsvitenskap, Sogndal.

Diskusjon - Tilsyn som grunnlag for læring. Trenger vi kontroll eller veiledning?

10.30 Pause

10.45 Erfaringer fra kommunene – blir det læring eller kun lukking av avvik?

..... kommune

..... kommune

11.15 Tilbakemeldinger: Erfaringer med tilsynskalenderen

11.45 Avslutning

[KS
mener](#)[Prosjekter og
verktøy](#)[Hovedtariffavtalen](#)[Informasjon om
koronasituasjonen](#)[Norge
i Tall](#)[Hjem](#)[Barnevern](#)[Ny avtale skal styrke tilliten til barnevernet](#)

Ny avtale skal styrke tilliten til barnevernet

Dei siste åra har barnevernet fått kritikk både nasjonalt og internasjonalt. No tek KS og Barne- og familiedepartementet grep for å styrke tilliten til barnevernet gjennom ein felles avtale.

Foto: Shutterstock

- Barnevernet er avhengig av eit godt omdøme for å kunne rekruttere flinke folk og utføre jobben sin på ein god måte. Difor er eg glad for at samarbeidsavtalen med KS om å styrke tilliten til barnevernet er på plass, seier barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad (KrF).

- Barnevernet er avhengig av tilliten til befolkninga for å få utført arbeidet sitt. Utan tillit er det vanskeleg å nå barna og familiane og få gitt den hjelpa barna treng. Både sentrale og lokale styresmakter har ei viktig rolle i å styrka og verna denne tilliten. Difor er det bra at vi no har fått på plass denne avtalen. Eg ser fram til å følgja opp arbeidet med dei konkrete tiltaka, i samarbeid med Barne- og familiedepartementet, seier styreleiar i KS, Bjørn Arild Gram.

Samarbeidsavtale mellom KS og BFD om å styrke tilliten til barnevernet

Avtalen ble signert i forbindelse med høstens konsultasjonsmøte mellom KS og BFD (egen artikkel)

Utfordrar samfunnsmandatet

Kritikken mot barnevernet påverkar omdømet til barnevernet og folk si tillit til barnevernet sine tenester. Kritikken har blitt ytterlegare forsterka gjennom EMD-sakane og domane mot Noreg. KS fryktar for rekrutteringa og at eit negativt omdøme kan gjere det vanskelegare for barnevernet å utføre sitt samfunnsmandat.

KS og Barne- og familiedepartementet har difor blitt einige om ein samarbeidsavtale som skal ta hand om utfordringane knytt til barnevernets omdøme. Avtalen gjeld for perioden 2020-2023. Han blei signert av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad

(KrF) og styreleiar Bjørn Arild Gram for KS på det bilaterale konsultasjonsmøtet 7. desember 2020.

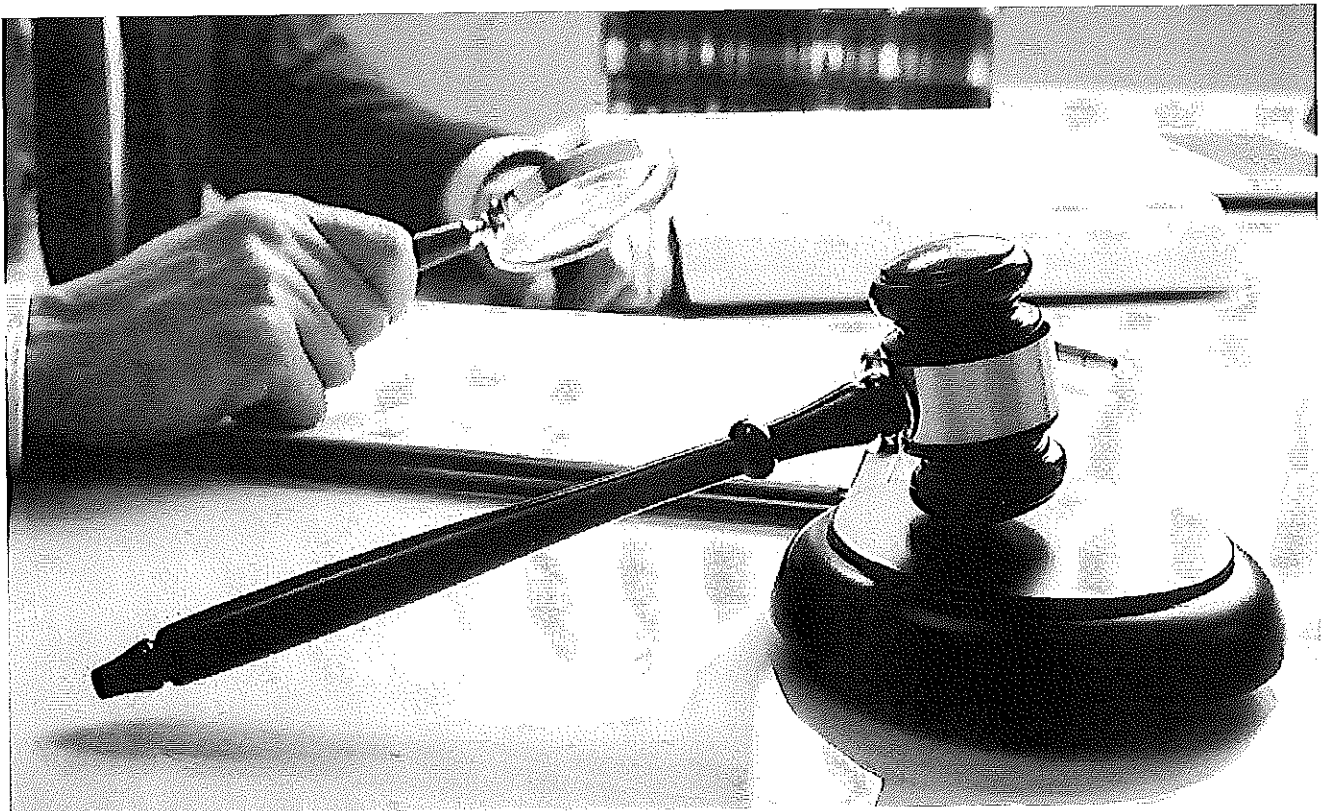
Avtalen kjem i tillegg til det pågåande arbeidet med å forbetre kvaliteten på barnevernets tenester:

- Ny barnevernslov som vil auke kvaliteten i barnevernet, og styrke rettane til dei

[KS
mener](#)[Prosjekter og
verktøy](#)[Hovedtariffavtalen](#)[Informasjon om
kronasituasjonen](#)[Norge
i Tall](#)[Hjem](#)[Stat - kommune](#)[Nye regler om internkontroll trer i kraft 1. januar](#)

Nye regler om internkontroll trer i kraft 1. januar

Fra 1. januar 2021 gjelder nye regler om internkontroll i kommunene, med tydeliggjøring av kommunedirektørens ansvar. Men fortvil ikke – KS har laget en veileder med det du trenger å vite.

Frem med Kommuneloven: Fra nyttår 2021 gjelder nye regler og et større ansvar for internkontroll hviler på kommunedirektørenes skuldre.

Foto: Mostphotos

Fra nyttår 2021 gjelder nye regler og et større ansvar for internkontroll hviler på kommunedirektørenes skuldre. Den nye kommuneloven fra 2018 har fått en egen bestemmelse om internkontroll som er mer omfattende og detaljert enn loven fra 1992. De nye reglene tydeliggjør at god internkontroll er et ledelsesansvar og kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen.

Målet med lovendringen er at det skal bli lettere å ta et mer helhetlig grep om internkontrollen i kommunen, når ansvaret for internkontrollen så tydelig plasseres hos den øverste administrative lederen i kommunen. Det innebærer lik regulering for ulike sektorer.

[Les mer på regjeringen.no](#)

KS har laget verktøy for internkontroll

For å hjelpe kommunene og kommunedirektørene i arbeidet med internkontroll i forbindelse med lovendringen har KS laget en veileder og en nettside med informasjon og hjelp.

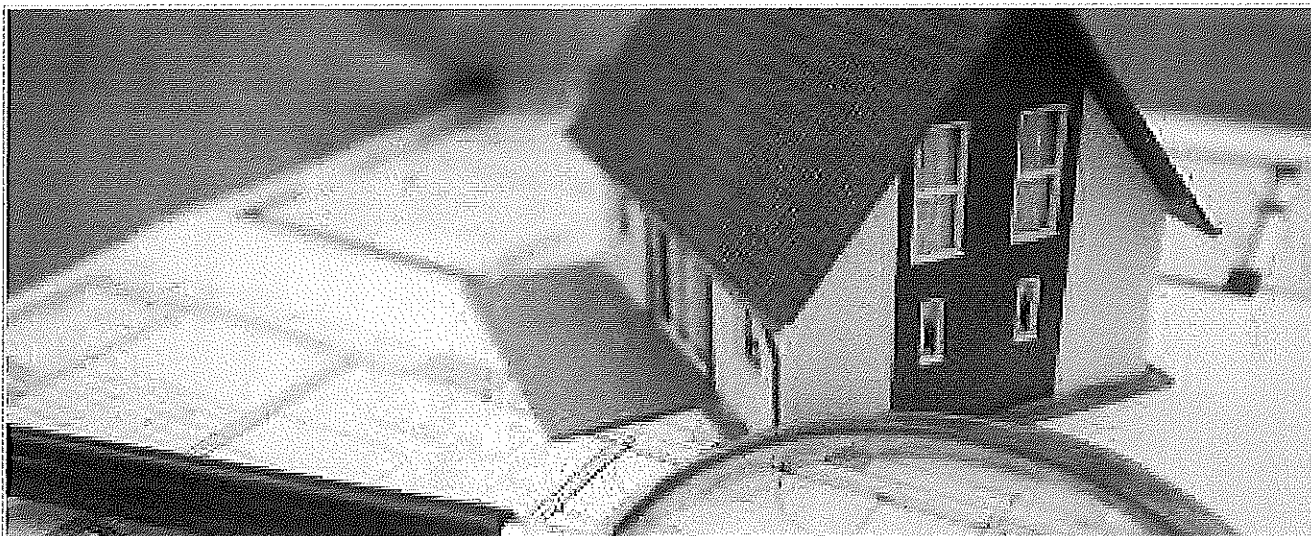
Alle verktøyene finner du her

- Internkontroll er veldig komplekst og inkluderer nesten alt som foregår i kommunene. Det er en stor jobb å ha full oversikt og kontroll. Vi håper disse verktøyene kan bidra til å gjøre den jobben litt enklere, sier administrerende direktør i KS, Lasse Hansen.

KS har laget verktøy for internkontroll |

Tilbake til topp |

Publisert: 05.01.2021

KS har lansert veileder for internkontroll

KS har lansert veilederen "Orden i eget hus – Kommunedirektørens internkontroll" og en egen temaside om internkontroll. Internkontroll er det ansvaret og de oppgavene som ligger til kommunedirektøren etter kommuneloven § 25-1.

God internkontroll er mer enn å følge loven

Kommuneloven sier at kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette er et minimumskrav som setter rammer for statlig tilsyn. I praksis vil internkontrollen ofte inneholde mer enn lovens minimumskrav.

VEDVANG

Tips oss:
6118 93 00
E-post:
tips@oa.no

oa

By og bygd

Kolliderte i Bybrua

GJØVIK: To biler kolliderte i Bybrua torsdag morgen.

TRINE ROGNLI
trine.rognli@oa.no

Før klokka sju på morgenen kolliderte to biler i krysset Odnesvegen og Skonhovdvegen i Bybrua. De involverte var en mann og en kvinne, begge i 30-årene.

Politiet rykket ut, blant annet leder på stedet, Jarle Hakkebo.

Den ene bilføreren kom fra Skonhovdvegen og skulle ut på Odnesvegen, så kolliderte føreren med en bil som kom på Odnesvegen. Ingen av de involverte skal ha pådratt seg personskader. Det dreier seg kun om kosmetiske skader på bilene, sa han.

En av politibetjentene mente

ulykken skyldtes et soleklart brudd på vikeplikt.

Hakkebo utelukker ikke at det er den riktige grunnen.

Det kan se ut til at det er brudd på vikeplikt som er årsaken, men jeg kan ikke si noe sikkert, sier han.

Trafikken gikk greit forbi kollisjonsstedet.

Massive tiltak i Horisont

– Det blir ikke flere slike pr

SER FRAMOVER: Driftssjef John Christensen og kommunikasjons-sjef Tom Erik Holmlund ser framover. – Bare det å få skiftet ut biler med driftsproblemer vil ha enorm effekt, sier de.

GJØVIK: Horisont ansetter mer folk, skifter ut materiell og endrer tømmekalenderen for å få hus-holdningsrenovasjonen på stell.

SÆMUND MOSHAGEN
saemund.moshagen@oa.no

– Vi tar store og omfattende grep nå. Innen neste vinter kommer situasjonen til å være en helt annen enn den vi har hatt de siste par årene, sier John Christensen, driftssjef i Horisont Renovasjon AS.

Akkurat nå lugger det i avfallsinnhenting i Gjøvik, Land og på Toten. Det har det gjort en stund. Selskapet har kansellert og utsatt innhenting av plast-, glass- og metallemballasje.

Kommentarfeltene i sosiale medier koker av frustrerte abonnenter som opplever at avfallsdunkene renner over.

Frustrasjon

Kommunenes eget renovasjonsselskap, Horisont Miljøpark IKS med datterselskapet Horisont Renovasjon AS, får så det holder. Ledelsen, renovatørene og materiell som til faste dager skal hente avfallet der de vel 70.000 innbyggerne bor blir kritisert.

– Vi forstår at enkelte er frustrerte, sier nyansatt kommunikasjonsjef Tom Erik Holmlund.

Selv om de fleste innbyggerne i Gjøvikregionen får tømt av-

fallsdunkene når de skal og Horisonts egne avvikstall er lave – på promillenivå, er det mange som er misfornøyd med uregelmessighet i renovasjonen. Det har også innbyggerundersøkelser i eierkommunene vist.

Vanskelig vinter

Vinteren er den vanskeligste tida for renovatørene på veien. Horisont har de siste ukene innstilt eller utsatt en rekke tømmeruter i alle fem eierkommunene.

Situasjonen skyldes en kombinasjon av tekniske problemer på biler og påbygg, lav sykefraværstærskel på grunn av koronasituasjonen, og krevende vinterforhold på mange av regionens bratte småveier.

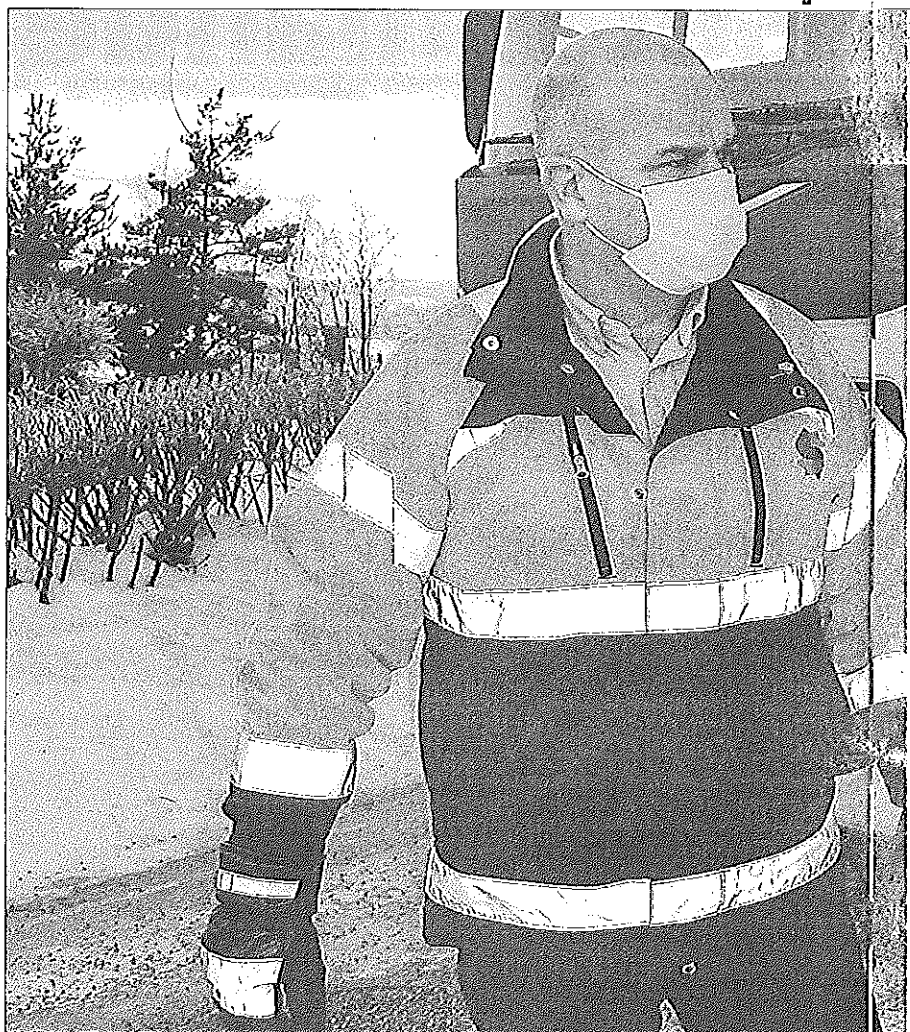
– En til to biler har til enhver tid vært ute av drift. Dette har gått ut over andre oppgaver. Utfordringene er heller ikke utelukkende knyttet til vinterdriften og tekniske problemer. Manko på sjåfører kommer også inn i bildet, sier John Christensen.

Tiltakene

Men nå tar Horisont massive grep. Ledelsen av selskapet styrkes med renovasjonssjef og kommunikasjonsjef. Flere nye og mindre biler er kjøpt inn, og ytterligere biler skal skiftes ut i løpet av inneværende år.

– Bare det å få skiftet ut problembilene vil ha enorm effekt, sier Christensen, og lister opp følgende tiltak:

■ Tre nye mindre biler – ti tonn uten last – er anskaffet. To av dem er satt i drift i Land-

MANGE TILTAK: Horisont tar mange grep for å få avfallsinnhenting på stell. – Innen neste vinter vil situasjonen

kommunene og en på «vanskelige veier» i Gjøvik fra 1. januar i år.

■ En type gassdrevne biler har hatt tekniske problemer, særlig vinterstid. Fem slike tre år gamle biler skal skiftes ut.

■ Eldre nedkjørte biler skiftes ut med nye. To av de gamle bilene skal beholdes som beredskapsbiler, slik at en har reservebiler å bruke når noen av de faste bilene er ute av drift.

■ Åtte nye renovasjonsruter

etableres. Dette reduserer distansen og kjøretida på 29 av de tidligere tømmerutene.

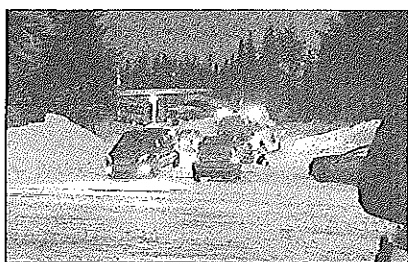
■ Tømmekalenderen er endret slik at plast-, glass- og metallemballasje hentes samtidig hver sjette uke. Tidligere ble plastemballasje hentet alene annenhver gang. Horisont sparer 650 årlige ruter på dette tiltaket.

■ Staben av renovatører i Horisont Renovasjon AS øker fra 23 til 27.

■ Ledelsen styrkes gjennom opprettelse av nye stillinger for kommunikasjonsjef og renovasjonssjef i Horisont Miljøpark IKS.

Overtok selv

I Gjøvikregionen overtok kommunenes felles avfallselskap, Horisont, renovasjonen i 2017. Horisont Renovasjon AS ble etablert, og overtok mannskapet og materiell etter den lokale Reno Norden-avdelingen.

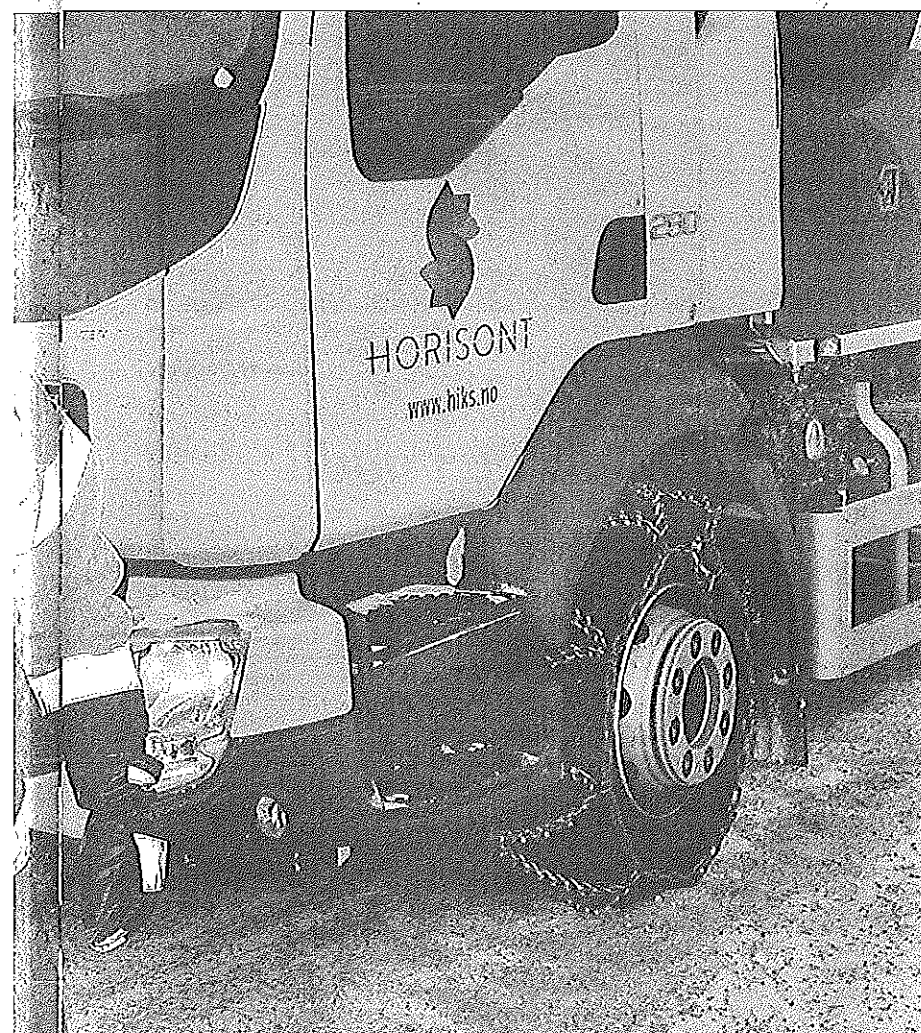
BYBRUA: Bilbergere er på stedet for å ta med seg de involverte bilene.

FOTO: TRIINE ROGNLI

INGEN PERSONSKADER: De involverte er en mann og en kvinne, begge i 30-årene. Ingen av dem skal ha pådratt seg noen skader, sier skadestedsleder Jarle Håkkebo.

problemvintre

men være mye bedre, sier driftssjef John Christensen i Horisont Renovasjon AS.

FOTO: SÆMUND MOSHAGEN

Dermed fikk kommunene selv ansvaret for virksomheten som var basert på kommunenes eget anbud og anbudsspesifikasjoner.

- Vi får mye kritikk for at vi har for store biler, men biler med tre akslinger var et krav i anbudet, sier Christensen.

Effektiv drift

Spesifikasjonene i anbudet handlet blant annet om krav om renhet mellom fraksjonene

i påbygget. Det vil si at det ikke skulle forekomme smitte mellom ulike avfallstyper.

- Mange av de grepene vi har tatt og skal ta bidrar til mer stabil og effektiv drift, og mindre bruk av overtid, som igjen bidrar til å finansiere øvrige tiltak. Summen av kostnader og utgifter i driften endres ikke. Slik sett blir heller ikke abonnentenes renovasjonsgebyr påvirket. Bare det at vi får renovasjonssjef gjør at jeg og driftsle-

der får frigjort tid til kjerneoppgaver, sier driftssjefen.

- Om jeg skulle ønske meg noe mer nå, så måtte det være at antallet mindre biler ble økt til seks i normal utskiftningstakt - tre flere enn de vi har anskaffet til nå, og at en av disse er en liten firehjulstrekk på sju-åtte tonn. Da har vi gjort mye, sier John Christensen, driftssjef i Horisont Renovasjon AS.

KOPIERT: Svindlere har kopiert Facebook-siden til Espen Haug og Einar Bakkeli sin podkast PotitPodden.

FOTO: PRIVAT

Podkast misbrukes - folk har tapt penger

LENA: Espen Haug (29) og Einar Bakkeli (32) har gjort seg kjent for totninger gjennom podkasten «PotitPodden». Nå misbruker noen konseptet for å lure folk for penger.

HENNING RAAE FOSSLIEN
henning.fosslien@ea.no

Tirsdag slo en Facebook-bruker, tilsynelatende fra Asia, til mot podkast-duoen.

- Det er en bruker som har tatt navnet på podkasten vår og bildet vårt, sier Bakkeli og legger til:

- I tillegg har brukeren publisert flere av våre innlegg i kronologisk rekkefølge for å få det hele til å virke noe mer troverdig.

Brukeren har også systematisk gått gjennom følgerne til podkasten på Facebook og lagt disse til som venn. De har også via direkte meldinger klart å lure enkelte til å legge inn kortinformasjonen sin.

Tapt penger

- I går la vi ut en konkurranse i forbindelse med «National Pizza Day» og at vi har fått vår egen PotitPodden Spesial på Billit-kiosken. Den konkur-

ransen benyttet den falske brukeren til det fulle, sier Bakkeli og legger til:

- Svindleren har da sendt ut en melding til flere om at de har vunnet og lagt ved en link hvor de må registrere seg for å kunne motta premien, sier Bakkeli.

Allerede har de hørt fra folk som har latt seg lure.

- Vi vet om folk som dessverre har lagt inn informasjon og tapt penger allerede. En hadde umiddelbart blitt trukket 800 kroner, sier Bakkeli.

- Karma

Den falske brukeren kommuniserer også med de vedkommende sender melding til.

- Folk har fått svar på spørsmål i chat, på litt gebrokkent norsk, sier Bakkeli.

Duoet har nå rapportert og blokkert brukeren, samt oppfordret følgerne sine til å gjøre det samme.

- Vi får ikke gjort stort mer enn det. Jeg vet at noen av de om har tapt penger på dette har tatt det videre, sier Bakkeli og legger til:

- Dette føles som karma, siden vi har tullet litt med dataangrepet på Østre Toten kommune i podkasten vår.

Gratulerer med å ha blitt valgt som vinner !! DU har vunnet ♥

Potitpodden Spesial ♥

Registrer navn ditt på den offisielle sp... eblenken her => <http://m6L25>

Registrer deg nå...

Hvifor du blomer med å meldingen på fb så en og hvis du er fra oss registreringen, vennligst send

ADVARER: Gutta i PotitPodden har tatt skjermdump av den falske meldingen og delt med sine følgere.

FOTO: PRIVAT

Det er særlig små kommuner som sliter med å følge opp eierskapet i sine selskap, mener administrerende direktør Øivind Brevik i Samfunnsbedriftene.

Arkivfoto: Terje Lien

PUBLISERT 10.02.2021 08:49

Mange kommuner fraværende som eiere

Ledelsen i mange kommunalt eide virksomheter opplever lite aktive eller fraværende eiere. Det vil KS og Samfunnsbedriftene gjøre noe med.

HERMANN MÖHRING

Aktivt eierskap og organisering er temaene som de to organisasjonene har satt på dagsorden. De ønsker å bevisstgjøre og formidle nødvendig kunnskap om eierstyring blant eierne av kommunale og fylkeskommunale selskaper. Særlig der flere kommuner sammen eier et aksjeselskap eller et IKS, et interkommunalt selskap.

Det er altså eierskapet i selskapene utenfor den regulære kommuneorganisasjonen som trenger mer aktiv oppfølging av eierne, kommunene, mener KS.

Mangel på bevissthet og ressurser

Behovet for bevisstgjøring og kunnskap er åpenbart stort, for mange kommuner har ikke et bevisst forhold til hvordan de kan og skal utøve sitt eierskap i disse selskapene, synes KS.

KS' fylkesstyrer og kommunedirektørutvalg over hele landet er derfor blitt bedt om å diskutere hvordan de kan bidra til god eierstyring i disse kommunalt- og fylkeskommunalt eide «eksterne» selskapene. Dessuten skal de se på hvordan samarbeidet mellom Samfunnsbedriftene og KS kan utvikles regionalt.

Mange uorganiserte

Samfunnsbedriftene, tidligere KS Bedrift, organiserer for tiden rundt 550 virksomheter. De fleste av dem eies av kommuner. To tredjedeler av medlemsbedriftene er enten organisert som IKS eller aksjeselskap.

Så mange som 2.000 kommunalt eide foretak er for tiden enten uorganiserte eller er med i andre hovedorganisasjoner, anslås det.

Samfunnsbedriftene er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. Den bistår styrene og ledelsen i disse kommunalt eide selskapene. Det gjelder både i arbeidsgiverspørsmål, næringspolitikk og juss.

Ønsker tett dialog med eierne

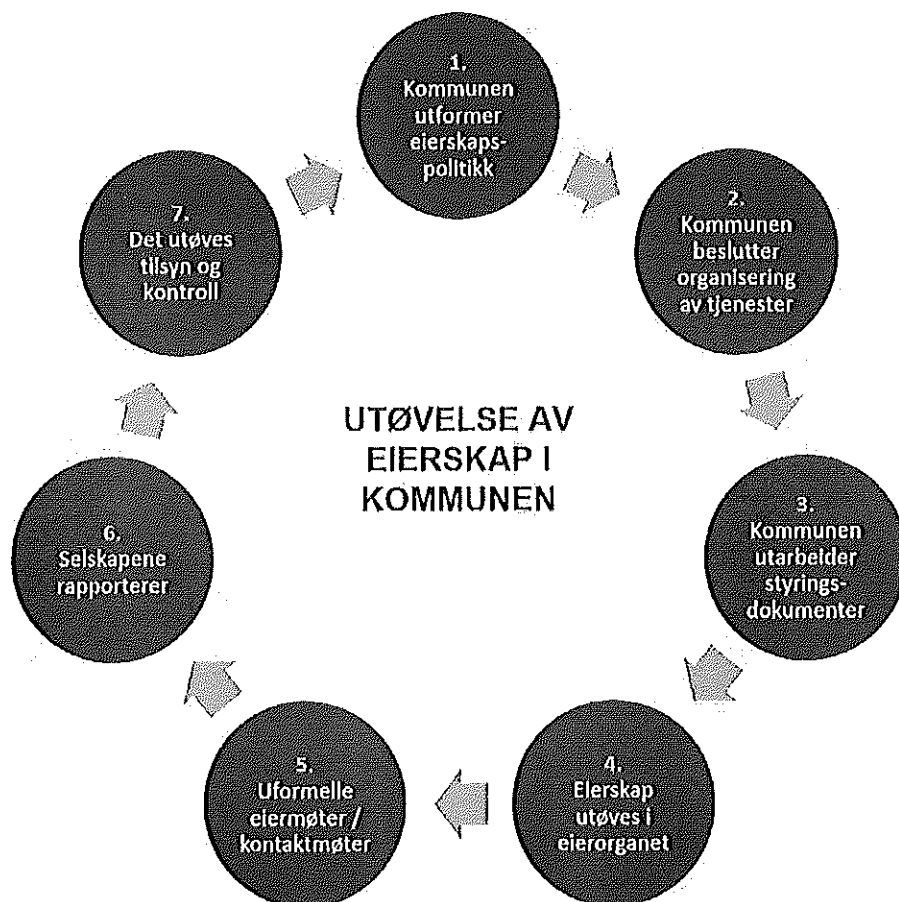
Erfaringen så langt viser at dette er bedrifter som tar sitt samfunnsansvar på alvor, og at disse ønsker en god og tett dialog med eierne sine, mener administrerende direktør Øivind Brevik i Samfunnsbedriftene.

Han deltok tirsdag i det digitale fylkesstyremøtet i KS Nordland, blant annet for å reklamere for fordelene av at kommuner er eller blir aktive eiere. Men også for å presentere Samfunnsbedriftene nærmere. Brevik har stilt opp i flere av KS' fylkesstyremøter allerede.

Særlig de små sliter

Mange bedriftsledere opplever imidlertid at eierne, altså kommunene, er lite aktive eller fraværende. Det er først og fremst små kommuner som sliter med å følge opp sine selskap. Det til tross for at kommuneloven stiller klare krav til hvordan kommunalt- og fylkeskommunalt eierskap skal utøves.

Meningen er at det er de kommunale og fylkeskommunale eierne skal tegne de lange linjene som foretaket skal drives etter. Denne ytre rammen består av eierstrategi, eierskapsmelding og selskapsavtale, eller vedtekter for selskapet.

Slik skal kommunene utøve sitt eierskap i sine aksjeselskap og IKS. Her har mange kommuner et betydelig forbedringspotensial, mener KS.

Illustrasjon: Samfunnsbedriftene

Ifølge lovens § 26-1, om krav til eierskapsmelding, skal kommuner og fylkeskommuner minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding. Den skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Meldingen skal inneholde:

- kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- en oversikt over selskapet, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunene har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i de nevnte virksomhetene.

KS mener at listen bør legges høyere og anbefaler derfor kommunene at de reviderer sin eierskapsmelding hvert år, ikke bare én gang i løpet av fire år.

Sterkt varierende praksis

Problemet er altså at kvaliteten på hvordan de kommunale og fylkeskommunale eierne styrer sine selskap, varierer sterkt. For sterkt, mener KS og Samfunnsbedriftene.

De folkevalgte trenger kunnskap om hvordan eierskap skal utøves. Det er viktig at de kjenner til hvilke virkemidler og arenaer for eierstyring som finnes, understreker de to organisasjonene.

Skoleringen bør gjennomføres jevnt og trutt, i og med at det kommer inn stadig nye folkevalgte, etter hvert kommunevalg.

KS har nylig revidert heftet «Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll». Det inneholder blant annet 21 anbefalinger om hvordan god eierstyring vil kunne gjennomføres.

Bør organisere seg

Også organisasjonsgraden må opp, mener KS og Samfunnsbedriftene. Derfor anbefaler Kommunesektorens organisasjon at de kommunalt og fylkeskommunalt eide selskapene melder seg inn i arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene.

Landstinget i KS vedtok nemlig i februar 2020 et tettere samarbeid mellom KS og Samfunnsbedriftene (som på det tidspunktet fortsatt het KS Bedrift). I vedtaket heter det blant annet: «Landstinget ønsker at KS og KS Bedrift skal ... arbeide systematisk for å rekruttere kommunale bedrifter til KS Bedrift.»

Bakgrunnen for anbefalingen er at Samfunnsbedriftene sitter på den nødvendige kompetansen, at de har inngående kunnskap om eierne og at de vet om utfordringene som disse virksomhetene står overfor, understreker KS.

Ulike årsaker til passiviteten

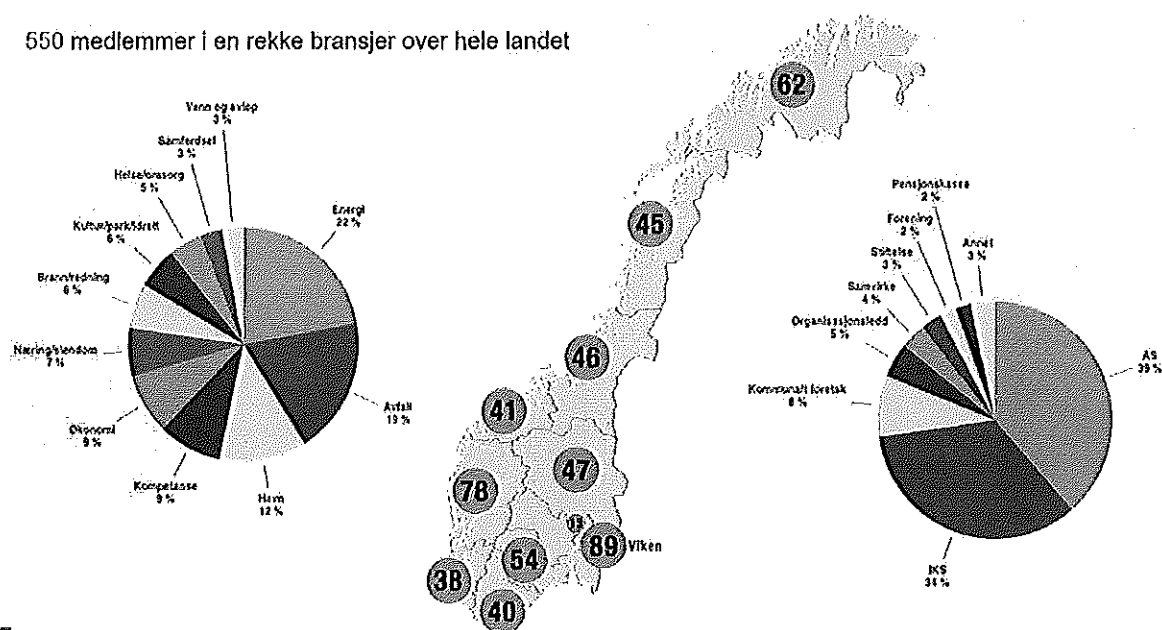
Øivind Brevik sier til Kommunal Rapport at det kan være ulike årsaker til hvorfor kommuner er passive eller fraværende som eiere.

– Kommunene får jo tildelt flere og flere oppgaver og kan ha sitt svære strev med å rekke over dem. Det kan føre til at eierskapet i kommunale selskaper nedprioriteres. Knappe ressurser og de folkevalgte interesser kan også være en medvirkende årsak, mener Samfunnsbedriftenes direktør.

Hans råd til kommuner som eiere er at de i alle fall bør følge kommuneloven – som et minimum.

Brevik selv har gode erfaringer med å gjennomføre eiermøter med jevne mellomrom, med representanter fra kommunene (eierne), styret og daglig leder. Det bidrar til bedre rolleforståelse og ansvarsdeling, mener Samfunnsbedriftenes direktør.

550 medlemmer i en rekke bransjer over hele landet

Samfunnsbedriftenes

Slik ser den geografiske og bransjemessige fordelingen av bedriftene ut som er organisert i Samfunnsbedriftenes. Energi, avfall og havn representerer de største medlemsgruppene.
 Illustrasjon: Samfunnsbedriftenes

Kommunene: Slik ble tilbudet til sårbare barn og unge svekket

Odd Inge Aas
Sigrid Gausen

En stor undersøkelse viser hva kommunene mener om pandemi-håndteringen. Spesielt tre områder viser hvor det kunne gått bedre.

Det går kaldt nedover ryggen på meg når jeg tenker på de månedene. Det var utrolig krevende for oss som hadde ansvaret for en hel kommune, sier Trine Myrvold Wikstrøm. Hun er kommunedirektør i Lillestrøm og snakker om mars og april i fjor. Hun er nok ikke alene om å tenke sånn.

Resultatene fra en stor undersøkelse om kommunenes koronahåndtering er klare. Den viser at mye gikk bra. På noen viktige områder kommer det også frem svakheter.

Undersøkelsen er utført på oppdrag fra KS (Kommunesektorens organisasjon). Den er en viktig del av et høringsvar til Koronakommisjonen, som skal legge frem en omfattende rapport om den norske pandemi-håndteringen rundt påsketider.

Spesielt tre områder skiller seg ut:

- Tilbudet til sårbare barn og unge ble noen steder sterkt redusert, spesielt i de to første månedene. I et mindretall av kommunene var tilbudet også redusert gjennom høsten.

- Kommunene har tidvis fått veldig mye informasjon å håndtere fra sentrale myndigheter, ofte presentert direkte på TV-sendte pressekonferanser. Det har gjort det vanskelig å gi innbyggerne lokalt god og oppdatert informasjon. Halvparten av kommunelederne mener at det ikke har vært like lett å holde oversikten.

- I pandemiens første fase opplevde halvparten av kommunene at de ikke hadde nok smittevernustyr, eller de fryktet at de skulle gå tom. Det bedret seg fra mai.

Tidlig fokus på de sårbare

Wikstrøm sier at noe av det vanskeligste var at man i starten ikke visste hvor farlig viruset var for de yngste.

– Vi var nødt til å stenge ned skoler og barnehager. Vi stengte også andre tilbud til barn og unge. De som til vanlig så barna i hverdagen, fikk ikke et så godt oppsyn som barna kanskje trengte, sier kommunedirektøren.

De begynte raskt å tenke på at dette kunne gå hardt utover de sårbare barna.

Undersøkelsen viser hvordan kommunene mener nedstengningen slo ut for ulike sårbare grupper. Et eksempel er barnehagesektoren (se den øverste grafen). Nedstengningen slo også ut i grunnskolen:

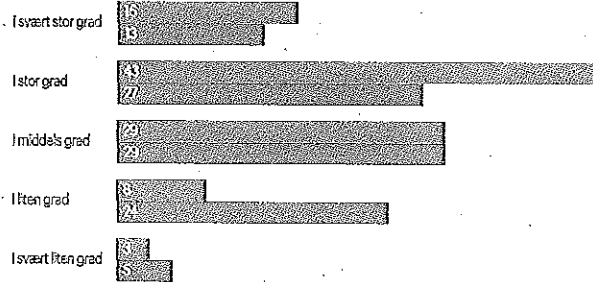
- Fire av ti ledere mener at de i middels eller liten grad klarte å følge opp de sårbare der i samme periode.

- En av fire mener at elever med krav på spesialundervisning i liten grad fikk dette i mars og april.

Et overveldende flertall av kommunene

I hvilken grad er det din vurdering at barnehagene har lyktes med å følge opp:

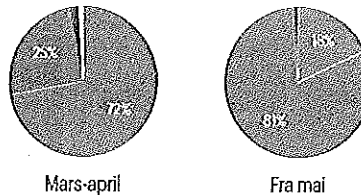
■ Sårbare barn ■ Barn med krav på spes.ped. hjelp

Gjelder perioden 12. mars-20. april 2020

Hvordan er tjenestetilbudet til sårbare barn og unge ivare tatt?

■ Dårligere enn normalt
■ Som normalt
■ Vet ikke
■ Bedre enn normalt

Spørsmålet var: Hvordan vurderer du at kommunen/fylkeskommunen har klart å ivareta ordinært tjenestetilbud til sårbare barn og unge sammenlignet med normalsituasjonen? (PPT)

Det har vært veldig krevende for kommuner å holde oversikt når tiltaksnivået har gått opp og ned på kort varsel

”

Bjørn Arild Gram,
KS-styreleder

melder om et dårligere tilbud enn normalt til barn med krav på PPT-hjelp (pedagogisk-psykologisk tjeneste) i starten av pandemien.

Fire av fem ledere mener dessuten at dagtilbudet for barn og unge med utviklingshemning ble dårligere ivare tatt enn normalt (se nederste grafen).

– Ingen som ønsket det

KS-leder Bjørn Arild Gram sier at hovedbildet i undersøkelsen er at kommunene har gjort sin del av jobben.

Han beskriver dem som løsningsorienterte, endringsdyktige og kreative. Mange ansatte har strukturt seg langt for å ivareta nye oppgaver. Gram tror flere av de nye løsningene vil føre til varige, positive endringer.

Når det gjelder sårbare barn og unge, sier han at det selvfølgelig er vanskelig når man ikke klarer å gi et godt nok tilbud til dem som trenger det aller mest.

– Det er ingen som har ønsket det. Samtidig er det heller ikke helt overraskende. De gikk på veldig kort varsel inn i en situasjon de aldri hadde vært i før. Når du skal stenge og endre så fort, er det nesten umulig å se for seg at det skal skje uten konsekvenser, sier Gram.

Han er glad for at kommunene melder at de forholdsvis raskt klarte å snu situasjonen og løfte tilbudet til et mer normalt nivå.

– Det er fortsatt ikke uten utfordringer, sier Gram. Tirsdag legger han frem undersøkelsen på kommunalpolitisk toppmøte.

Plutselig nye retningslinjer

Wikstrøm i Lillestrøm synes myndighetene har gjort en god jobb i løpet av pandemien. Likevel kom pandemien brått på, noe som i starten førte til en del problemer med blant annet kommunikasjonen.

– Jeg husker et av de første krisemøtene. Da hadde vi akkurat bestemt at vi skulle stenge skoler og barnehager. Så kalte regjeringen inn til pressekonferanse, og hele landet fikk plutselig helt nye retningslinjer der og da. Vi hadde ikke hørt noe om disse fra før, sier hun.

På dager etter at Norge ble stengt ble det klart at kommunen sto overfor et smitteutbrudd ved et bosenter.

– Situasjonen var kritisk. Vi hadde liten tilgang til smittevernustyr og flere gamle og sårbare pasienter, sier Wikstrøm.

Mye læring i ett punkt

Dette kjenner Gram igjen fra de nasjonale tallene.

– Det har vært veldig krevende for kommuner å holde oversikt når tiltaksnivået har gått opp og ned på kort varsel. De må holde seg orientert fra pressekonferanse til pressekonferanse, sier Gram.

Han mener det er blitt tatt bedre hensyn til etter hvert.

Gram mener det ligger mye læring i punktet om mangelen på smittevernustyr i pandemiens tidlige fase.

– Samfunnet må ta diskusjonen om hvilke beredskapslager og forsyningslinjer man skal ha. I starten var det både en reell mangel og en bekymring for å gå tom for smittevernustyr. Jeg er glad undersøkelsen viser at det raskt ble bedre, sier Arild Gram.